

Eindrapport. Krachtlijnen van het internationaal onderwijs- en vormingsbeleid

INHOUD

I. Europese Unie

1	INSTITUTIONELE CONTEXT	5
1.1	DE NIEUWE EUROPESE COMMISSIE	5
1.1.1	De Commissie Juncker	5
1.1.2	Het werkprogramma 2015 van de Commissie. Een nieuwe start.	7
1.2	HET NIEUWE PARLEMENT VAN DE EU	7
1.3	EUROPA 2020 EN HET EUROPEES SEMESTER	7
1.3.1	De Europa 2020-strategie in een notendop	7
1.3.2	Het Europees Semester in een notendop	8
1.3.3	Onderwijs en vorming binnen het Europees Semester en Europa 2020: cyclus 2014-2015	9
	Onderwijsbeleid maakt deel uit van de Europa-2020 strategie en wordt dus ook gevat door het Europees Semester. In onderstaande documenten worden vooral de elementen belicht die rechtstreeks te maken hebben met onderwijsbeleid.	9
1.4	DE VOORZITTERSCHAPPEN VAN DE EU	18
1.4.1	Het Grieks Voorzitterschap van de EU (eerste helft 2014)	18
1.4.2	Het Italiaans Voorzitterschap van de EU (tweede helft 2014)	18
1.4.3	Het Lets Voorzitterschap van de EU (eerste helft 2015)	19
1.4.4	Het inkomend Luxemburgs Voorzitterschap van de EU (tweede helft 2015)	19
1.5	HET EUROPESE 'YEAR FOR DEVELOPMENT' 2015	20
2	ONDERWIJS EN VORMING 2020	20
2.1	VERGADERINGEN VAN DE RAAD ONDERWIJS, JEUGD, CULTUUR EN SPORT	20
2.1.1	12 december 2014	20
2.1.2	18 mei 2015	20
2.2	RESULTATEN VAN DE OPENBARE RAADPLEGING ET 2020	21
2.3	WERKGROEPEN ONDERWIJS EN VORMING	21

2.4	EDUCATION AND TRAINING MONITOR 2014	22
2.5	RAADSCONCLUSIES OVER ONDERNEMERSCHAP IN ONDERWIJS EN VORMING	24
2.6	RAADSCONCLUSIES OVER DE ROL VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE EN PRIMAIR ONDERWIJS BIJ HET BEVORDEREN VAN CREATIVITEIT, INNOVATIE EN DIGITALE COMPETENTIE	24
2.7	MINISTERIËLE VERKLARING OVER DE AANPAK VAN ONVERDRAAGZAAMHEID, DISCRIMINATIE EN RADICALISERING	25
3	ONTWIKKELINGEN IN ANDERE BELEIDSDOMEINEN	25
3.1	HET JONGERENWERKGELEGENHEIDSINITIATIEF: VOORSTEL VAN DE COMMISSIE VOOR EEN VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD	25
3.2	INSTITUTIONELE ZAKEN: OPENBARE RAADPLEGING OVER DE RICHTSNOEREN VAN DE COMMISSIE VOOR DE RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN	26
3.3	STRATEGIE VOOR EEN DIGITALE EENGEMAAKTE MARKT VOOR EUROPA	26
4	STUDIES, CONFERENTIES EN TOOLS	27
4.1	ONDERWIJS EN OPVOEDING AAN JONGE KINDEREN	27
4.1.1	Key data on Early Childhood Education and Care in Europe	27
4.1.2	Rapport van de thematische werkgroep 'Early Childhood Education and Care' (2012-2014)	28
4.1.3	Studie over efficiënt gebruik van ECEC (Early Childhood Education and Care) om ESL (Early School Leaving) te voorkomen	28
4.2	VOLWASSENENONDERWIJS	28
4.2.1	EPALE	28
4.2.2	Volwassenonderwijs en -vorming in Europa.	29
4.3	HOGER ONDERWIJS	29
4.3.1	Modernisering Hoger Onderwijs in Europa: 'Access, retention and employability'	29
4.3.2	Modernisering Hoger Onderwijs in Europa	29
4.3.3	Akkoord Benelux-ministers voor hoger onderwijs over de automatische erkenning van diploma's hoger onderwijs	30
4.3.4	De Europese hoger onderwijsruimte in 2015. Rapport van de implementatie van het Bologna proces.	30

4.3.5	Inschrijvingsgelden en steunmaatregelen in Europees Hoger Onderwijs 2014/2015	31
4.4	BEROEPSONDERWIJS EN –VORMING	31
4.4.1	Duaal leren	31
4.4.2	‘A Europe of talents: giving new impetus to skills acquisition through mobility for apprentices’	31
4.5	ONDERWIJSBUDGETTEN	32
4.5.1	Financing schools in Europe: Mechanisms, Methods and Criteria in Public Funding	32
4.5.2	Salarissen van leraren en schoolleiders in Europa 2013/2014	32
4.5.3	Nationale fiches onderwijsbudgetten in Europa 2014	32
4.6	EEN EUROPESE RUIMTE VOOR VAARDIGHEDEN EN KWALIFICATIES	33
4.7	VALIDEREN VAN NIET FORMEEL EN INFORMEEL LEREN	33
4.8	VROEGTIJDIG SCHOOLVERLATEN	34
4.9	ONDERWIJS IN HET DIGITALE TIJDPERK	34
4.10	KWALITEITSBORGING IN ONDERWIJS: BELEID EN BENADERINGEN VOOR SCHOOLEVALUATIE IN EUROPA	35
4.11	AANBEVELINGEN VOOR EEN MEER ZORGZAME EU	35
4.12	‘THE SCHOOL EDUCATION GATEWAY’	36

II. OESO

1	EDUCATION AT A GLANCE	37
1.1	EDUCATION AT A GLANCE 2014	37
1.2	‘EDUCATION AT A GLANCE’ TUSSENTIJD'S RAPPORT: UPDATE VAN DE INDICATOREN VOOR TEWERKSTELLING EN OPLEIDINGSNIVEAU	37
2	VAARDIGHEDEN	38
2.1	SKILLS BEYOND SCHOOL	38
2.2	UNIVERSAL BASIC SKILLS. WHAT COUNTRIES STAND TO GAIN.	39
2.3	OECD SKILLS OUTLOOK	39
3	EDUCATION POLICY OUTLOOK	40
4	LERAREN	41

4.1 NIEUWE INZICHTEN VAN TALIS 2013: BASISONDERWIJS EN HOGER SECUNDAIR ONDERWIJS	41
4.2 DE KRACHT VAN PROFESSIONELE ONTWIKKELING OP SCHOOL	41
4.3 INTERNATIONALE TOP OVER HET BEROEP VAN DE LERAAR	41
5 GENDER	42
5.1 ONDERWIJS EN WERKGELEGENHEID. WAT ZIJN DE GENDERVERSCHILLEN?	42
5.2 HET ABC VAN GENDERGELIJKHEID IN ONDERWIJS: 'APTITUDE, BEHAVIOUR, CONFIDENCE'	42
6 DE KRACHT VAN SOCIALE EN EMOTIONELE VAARDIGHEDEN	42
III. UNESCO	
1 NAAR INDICATOREN VOOR EEN POST-2015 RAAMWERK VOOR ONDERWIJS	43
2 ISCED-F 2013 HANDBOEK	43
3 GLOBAL CITIZENSHIP EDUCATION. PREPARING LEARNERS FOR THE CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY.	44
4 EEN GIDS VOOR GENDERGELIJKHEID IN LERARENOPLEIDING. BELEID EN PRAKTIJK.	44
5 ICT IN BASISONDERWIJS	45
6 FIXING THE BROKEN PROMISE OF EDUCATION FOR ALL	45
7 RETHINKING EDUCATION. TOWARDS A GLOBAL COMMON GOOD?	45
IV. Raad van Europa	
BELGISCH VOORZITTERSCHAP	46

I. Europese Unie

1 Institutionele context

1.1 De nieuwe Europese Commissie

1.1.1 De Commissie Juncker

Op 10 september 2014 presenteerde toekomstig commissievoorzitter Juncker zijn ploeg en de nieuwe werkwijze van de Europese Commissie. Eerste vicevoorzitter (Frans Timmermans) zal de rechterhand zijn van de voorzitter. Voor het eerst is er een commissaris voor de agenda 'betere regelgeving', die erover moet waken dat elk voorstel van de Commissie noodzakelijk is. De Commissie zal haar activiteiten concentreren op de terreinen waar enkel gemeenschappelijke actie op EU-niveau de verwachte resultaten kan opleveren. De eerste vicevoorzitter zal ook fungeren als een soort waakhond, en bij alle activiteiten van de Commissie de 'Charter of Fundamental Rights' en de 'Rule of Law' in het oog houden.

Jean-Claude Juncker heeft op 15 juli 2014 aan het Europees Parlement politieke richtlijnen voor de nieuwe Commissie gepresenteerd. In deze richtlijnen stelt hij 'a new agenda for jobs, growth, fairness and democratic change' voor. Hij beschouwt deze richtlijnen als een soort politiek contract met het Parlement bij het begin van een nieuw mandaat om het werk van de nieuwe Commissie te prioriteren.

De tien beleidsdomeinen die moeten aangepakt worden volgens deze nieuwe agenda

- 1 Een nieuwe stimulans voor banen, groei en investeringen
- 2 Een connectieve digitale interne markt
- 3 Een schokbestendige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering
- 4 Een diepere en eerlijkere interne markt met een sterkere industriële basis
- 5 Een diepere en eerlijkere economische en monetaire unie
- 6 Een redelijke en evenwichtige vrijhandelsovereenkomst met de VS
- 7 Een ruimte van justitie en fundamentele rechten op basis van wederzijds vertrouwen
- 8 Naar een nieuw beleid op het gebied van migratie
- 9 Een sterkere speler op wereldvlak
- 10 Een Unie van democratische verandering

Het nieuwe college zal zeven vicevoorzitters tellen (zes + de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Federica Mogherini). Elk van die vicevoorzitters leidt een projectteam.

Zij zullen het werk van een aantal commissarissen aansturen en coördineren, in samenstellingen die kunnen variëren naargelang de nood en kunnen wijzigen tijdens de ontwikkeling van de projecten. De bedoeling is een dynamische interactie van alle leden van de ploeg te verzekeren, en niet vast te raken in statische structuren.

Onderwijs komt rechtstreeks terug in de bevoegdheden van twee commissarissen:

Commissaris voor onderwijs, cultuur, jeugd en burgerschap wordt Tibor Navracsics (Hongarije).

Hij zal een bijdrage leveren aan de projecten die aangestuurd en gecoördineerd worden door de

- Vicevoorzitter voor werk, groei, investeringen en concurrentiekracht
- Vicevoorzitter voor monetaire unie en sociale dialoog
- Vicevoorzitter voor digitale single market

In de opdrachtbrief wordt hij gevraagd bij te dragen tot onder meer

- Het pakket ‘werk, groei en investeringen’ dat binnen de eerste drie maanden van het mandaat van de Commissie wordt voorgesteld (meer bepaald voor aspecten die verband houden met onderwijsinfrastructuur);
- Het Europees Semester (in functie van de modernisering van onderwijssystemen, ook met het oog op voortuitgang ten overstaan van de richtsnoeren van Europa 2020 op vlak van onderwijs);
- Promotie van excellentie en netwerken tussen Europese universiteiten en ondersteunen van mobiliteit van studenten via Erasmus+;
- Versterken van de kennisdriehoek (universiteiten, business en onderzoek): European Institute for Innovation and Technology; Joint Research Centre;
- Ondersteunen van het werk van de commissaris voor werk, sociale zaken, vaardigheden en arbeidsmobiliteit voor wat betreft jeugdwerkstelling, ontwikkeling van vaardigheden en versterken van levenslang leren.

Marianne Thyssen krijgt de portefeuille Werk, Sociale Zaken, Vaardigheden en Arbeidsmobiliteit. Zij zal een bijdrage leveren aan de projecten die aangestuurd en gecoördineerd worden door de

- Vicevoorzitter voor werk, groei, investeringen en concurrentiekracht
- Vicevoorzitter voor monetaire unie en sociale dialoog

In de opdrachtbrief wordt zij gevraagd bij te dragen tot onder meer

- Het pakket ‘werk, groei en investeringen’ dat binnen de eerste drie maanden van het mandaat van de Commissie wordt voorgesteld (meer bepaald voor Jeugdgarantie);
- Het Europees Semester (in functie van de modernisering van arbeidsmarktsystemen, ook met het oog op voortuitgang ten overstaan van de richtsnoeren van Europa 2020 op vlak van tewerkstelling en sociale inclusie);
- Het mobiliseren van EU-instrumenten om de vaardigheden van de Europese werknemers te verhogen, door de promotie van beroepsonderwijs en –vorming en levenslang leren;
- Het verhogen van de performantie van EU-programma’s (o.a. synergie met Horizon 2020).

Deze verdeling van bevoegdheden heeft gevolgen voor DG Education and Culture (EAC) en DG Employment, Social Affairs and Inclusion (EMPL). De delen van EAC A3 (Skills and Qualification Strategies; Multilingualism Policy) die te maken hebben met ‘Skills and Qualification’, en van EAC B2 (Vocational Training and Adult Education; Erasmus +) die te maken hebben met ‘Vocational Training and Adult Education’ policy verhuizen van DG EAC naar DG EMPL.

Meer [informatie over de nieuwe Europese Commissie](#): namen en bevoegdheden van de commissarissen, ‘mission letters’ van Juncker voor elke commissaris, structuur.

De [politieke richtlijnen](#) van Juncker

1.1.2 Het werkprogramma 2015 van de Commissie. Een nieuwe start.

16 december 2014

De Commissie zal zich concentreren op de 'grote kwesties', zoals werkgelegenheid en groei, overeenkomstig de tien prioriteiten van de politieke beleidslijnen van voorzitter Juncker. De Commissie zal geen voorstellen indienen die geen bijdrage leveren aan deze prioriteiten.

Het werkprogramma bevat zaken die de Commissie in 2015 concreet zal realiseren. Andere acties zullen worden voorgesteld in de werkprogramma's voor de komende jaren; voor sommige daarvan zullen de voorbereidende werkzaamheden van start gaan in 2015.

Annex 1 is gewijd aan nieuwe initiatieven. Bij de opstelling van dit programma heeft de Commissie alle voorstellen onderzocht die momenteel op een besluit van het Europees Parlement en de Raad wachten (in totaal 452 voorstellen van vorige Commissies). Annex 2 bevat de voorstellen die zullen worden ingetrokken of gewijzigd.

[Het werkprogramma](#)

[Annex 1: Nieuwe initiatieven](#)

[Annex 2: Voorstellen die worden ingetrokken of gewijzigd](#)

1.2 Het nieuwe Parlement van de EU

De voorzitter van het Comité voor Onderwijs en Cultuur (CULT) is Silvia Costa (sociaal-democraten, Italië). Vice-voorzitters zijn Andrea Bocskor (Hongarije), Mircea Dianconu (Roemenië), Helga Trüpel (Denemarken) en Michaela Sojdrova (Tsjechië).

[Lijst van al de leden en plaatsvervangers](#)

1.3 Europa 2020 en het Europees Semester

1.3.1 De Europa 2020-strategie in een notendop

Europa 2020 is het tienjarenplan voor groei en werkgelegenheid van de EU, dat in 2010 van start is gegaan. Hiermee wil de EU niet alleen de crisis, waarvan de economie nu geleidelijk herstelt, te boven komen, maar ook de problemen van ons groeimodel aanpakken en de voorwaarden scheppen voor slimme en duurzame groei voor iedereen.

Om de vooruitgang op het gebied van de Europa 2020-doelstellingen te meten, zijn er vijf kerndoelstellingen voor de hele EU afgesproken. Deze worden per EU-land naar nationale doelstellingen vertaald, rekening houdend met de specifieke situatie en omstandigheden.

De EU wil tegen 2020 vijf kerndoelstellingen bereiken

- Werkgelegenheid: 75% van de bevolking tussen 20 en 64 jaar heeft werk;
- O&O: 3% van het EU-bbp zal worden geïnvesteerd in O&O;

- Klimaatverandering en duurzame energievoorziening: 20% minder uitstoot van broeikasgassen dan in 1990 (of zelfs 30%, als de omstandigheden het toelaten); 20% van de energie uit duurzame energiebronnen halen; 20 % meer energie-efficiëntie;
- Onderwijs: Minder dan 10% voortijdige schoolverlaters en ten minste 40% van de 30 tot 34-jarigen heeft een eindexamen hoger onderwijs;
- Armoede en sociale uitsluiting bestrijden: ten minste 20 miljoen minder mensen die slachtoffer van armoede en sociale uitsluiting zijn of dreigen te worden.

[Meer informatie over Europa 2020](#)

1.3.2 Het Europees Semester in een notendop

Alle EU-landen hebben beloofd mee te werken aan Europa 2020 en hebben hiervoor nationale doelstellingen geformuleerd. Maar alleen als zij gericht en gecoördineerd te werk gaan, zullen hun inspanningen leiden tot de gewenste groei. Daarom heeft de Europese Unie besloten tot **een jaarlijkse cyclus van economische beleidscoördinatie**: het Europees semester. Elk jaar maakt de Europese Commissie een gedetailleerde analyse van de plannen voor budgettaire, economische en structurele hervormingen in de EU-landen en doet zij aanbevelingen voor de komende 12-18 maanden.

Het Europees Semester gaat van start wanneer de Commissie haar **jaarlijkse groeianalyse** vaststelt, meestal tegen het einde van het jaar. Daarin staan de EU-prioriteiten die groei en werkgelegenheid moeten stimuleren. Tegelijkertijd publiceert de Commissie het **waarschuwingmechanismeverslag** in het kader van de procedure bij macro-economische onevenwichtigheden.

Op de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in maart wordt de balans opgemaakt van de algemene macro-economische situatie en de vooruitgang ten opzichte van Europa 2020. Tevens worden beleidsadvies gegeven voor verdere fiscale, macro-economische en structurele hervormingen. Ook in maart publiceert de Commissie economische analyse waarin ze per lidstaat ingaat op de situatie van de economie, de hervormingsagenda en, wanneer dat op basis van het waarschuwingmechanismeverslag nodig wordt geacht, eventuele onevenwichtigheden.

In april presenteren de EU-landen hun **stabiliteits- en convergentieprogramma's** voor gezonde overheidsfinanciën, alsmede de **nationale hervormingsprogramma's** voor slimme, duurzame en inclusieve groei op gebieden als werkgelegenheid, onderwijs, onderzoek, innovatie, energie en sociale inclusie.

In mei doet de Commissie per **land specifieke aanbevelingen**, voor zover nodig. Deze aanbevelingen bevatten beleidsadvies op maat voor de landen op alle terreinen die de volgende 12-18 maanden prioritair worden geacht. De Raad bespreekt de aanbevelingen en keurt ze goed. Elk EU-land krijgt beleidsadvies nog voordat het de laatste hand legt aan zijn ontwerpbegroting voor het komende jaar.

Eind juni of begin juli neemt de Raad de aanbevelingen voor de verschillende landen formeel aan. Als landen daar niet binnen de gestelde termijn op reageren, kan de Commissie een beleidswaarschuwing geven. Ze kan landen ook stimuleren met bepaalde maatregelen, of sancties nemen bij buitensporige macro-economische en budgettaire onevenwichtigheden.

[Meer informatie over het Europees Semester](#)

1.3.3 Onderwijs en vorming binnen het Europees Semester en Europa 2020: cyclus 2014-2015

Onderwijsbeleid maakt deel uit van de Europa-2020 strategie en wordt dus ook gevat door het Europees Semester. In onderstaande documenten worden vooral de elementen belicht die rechtstreeks te maken hebben met onderwijsbeleid.

1.3.3.1 De jaarlijkse groeianalyse 2015

28 november 2014

In deze jaarlijkse groeianalyse wordt aangegeven wat op het niveau van de EU nog meer kan worden gedaan om de lidstaten opnieuw op weg te helpen naar sterkere groei en een hoger niveau van duurzame ontwikkeling. Rekening houdend met de verschillen tussen de lidstaten zal de juiste aanpak onvermijdelijk van land tot land verschillen maar toch deel uitmaken van een gemeenschappelijke geïntegreerde aanpak. De Commissie beveelt aan het Europese economische en sociale beleid in 2015 te grondvesten op drie pijlers:

- Een gecoördineerde **stimulans van de investeringen**. Zwakke investeringen hinderen Europees herstel. Bijvoorbeeld: Opleidings- en innovatiestelsels zijn minder goed uitgerust en beschikken over minder financiële middelen dan bij onze voornaamste concurrenten. Het investeringsplan dat de Commissie voorstelt zal minstens 315 miljard euro aan extra publieke en particuliere investeringen mobiliseren van nu tot einde 2017. Dit extra geld moet speciaal bestemd zijn voor o.a. opleiding, onderzoek en innovatie (gebieden waar duidelijke behoeften bestaan en waar vooruitgang met grote economische en maatschappelijke baten kan worden verwacht).
- Een hernieuwde verbintenis tot **structurele hervormingen**. De digitaal eengemaakte markt is cruciaal voor innovatie, groei en banen. Digitale technologie leidt tot nieuwe wijzen van produceren van goederen en verrichten van diensten, en tot nieuwe manieren van werken en leren. In de digitale economie een goede positie innemen is voor de EU doorslaggevend om haar concurrentievermogen voor de toekomst te verzekeren en is een weg naar nieuwe groei.
Voor 2015, beveelt de Commissie aan de aandacht toe te spitsen op een aantal belangrijke hervormingen, onder meer:
 - De dynamiek in de arbeidsmarkten verbeteren en de hoge werkloosheid aanpakken. De EU heeft behoefte aan geschoold personeel in groeisectoren zoals de digitale economie, de groene sectoren en de gezondheidszorg. Een belangrijke rol hierin speelt de opleiding, die ervoor moet zorgen dat vaardigheden afgestemd worden op signalen van de arbeidsmarkt. Beroepsopleidingen en stelsels voor duaal onderwijs moeten worden opgewaardeerd zodat jonge mensen de nodige vaardigheden kunnen verwerven. Een leven lang leren moet een centraal aandachtspunt worden, waarbij zowel publieke als private spelers worden ingezet en de toegang wordt verruimd voor alle leeftijden en voor degenen die er het meest behoefte aan hebben. Ook moet de behoefte aan vaardigheden op regionaal en sectoraal niveau beter worden geëvalueerd.

- Moderniseren van de stelsels voor sociale bescherming. Er is behoefte aan een vereenvoudigd en gericht sociaal beleid, aangevuld met betaalbare en kwaliteitsvolle kinderopvang en betaalbaar en kwaliteitsvol onderwijs, preventie van vroegtijdig scholverlaten, opleiding en werkondersteuning, (...).

➤ Streven naar **budgettaire verantwoordelijkheid**.

Deze jaarlijkse groeianalyse geeft het startschot voor de jaarlijkse cyclus van economische governance, het Europees Semester. De Commissie is van mening dat nu het moment is aangebroken voor **het stroomlijnen en versterken van het Europees Semester**, met als doel het politieke eigenaarschap, de politieke verantwoording en de politieke aanvaarding van het proces te vergroten, de geloofwaardigheid en de vergelijkbaarheid ervan in alle lidstaten te versterken en de tenuitvoerlegging van de landspecifieke aanbevelingen te helpen verbeteren. Er wordt beklemtoond dat een verhoogde betrokkenheid van de nationale parlementen, sociale partners en stakeholders bij het Europees Semester noodzakelijk is om het nationale eigenaarschap en de nationale verantwoording te versterkend.

In een bijlage stelt de Commissie voor welke maatregelen zullen genomen worden om het Europees Semester te stroomlijnen en te versterken:

- **Vereenvoudigen van de outputs van de Commissie en mogelijk maken van meer feedback over de analyse van de Commissie.** De gebruikelijke gezamenlijke indiening van de jaarlijkse groeianalyse en het waarschuwingsmechanismeverslag in het najaar werkt goed. Met één uitgebreide economische beoordeling per lidstaat die als basis dient voor de tot de lidstaten te richten aanbevelingen, zou de coherentie van het proces verbeteren en de administratieve last verminderen; een vroegere publicatie van deze documenten, bijvoorbeeld in maart, zou ruimte laten voor grotere transparantie en mogelijke feedback.
- **Stroomlijnen van de rapportagevereisten van de lidstaten.** Daarbij moet de aanpak van 'het maar één keer te zeggen' worden gevolgd. Nationale hervormingsprogramma's kunnen op nationaal niveau een belangrijke rol op het gebied van communicatie en eigenaarschap spelen als de focus ervan zo verlegd wordt dat in een vroeger stadium een meer gerichte nationale input in de analyse van de Commissie wordt geleverd en de nationale parlementen en sociale partners bij de formulering ervan worden betrokken.
- Bevorderen van het **multilaterale karakter** van het proces.
- **Openstelling van het proces en het meer in contact treden met andere actoren.** De democratische legitimiteit van het proces van het Europees Semester is soms ter discussie gesteld. Ondanks positieve ontwikkelingen op dit vlak is er ruimte voor bredere dialoog, niet alleen met de parlementen met ook met de sociale partners (op Europees en op nationaal niveau).

[De groeianalyse](#)

1.3.3.2 Het waarschuwingsmechanismeverslag 2015

28 november 2014

In dit verslag wordt aangegeven welke lidstaten mogelijk worden geconfronteerd met onevenwichtigheden die een beleidsoptreden vereisen en dus aan een verdere diepgaande evaluatie (IDR of in-depth review) moeten worden onderworpen. Het waarschuwingsmechanismeverslag doet dienst als een doorlichtingsinstrument voor het

opsporen van economische onevenwichtigheden, gebaseerd op een scorebord van indicatoren (sinds vorige jaar ook een aantal relevante sociale en werkgelegenheidsindicatoren). Bij de opstelling van de diepgaande evaluaties zal de Commissie zich baseren op een veel grotere reeks gegevens. Op basis van de diepgaande evaluaties zal de Commissie uitmaken of er onevenwichtigheden dan wel buitensporige onevenwichtigheden bestaan, waarna zij passende beleidsaanbevelingen voor elke lidstaat zal opstellen.

De Commissie is tot de bevinding gekomen dat het raadzaam is om voor 16 lidstaten tot diepgaande evaluaties over te gaan.

- Voor Kroatië, Italië en Slovenië (eerder gesignaleerde buitensporige onevenwichtigheden);
- Voor Ierland, Spanje, Frankrijk en Hongarije (eerder gesignaleerde onevenwichtigheden die een krachtdadig beleidsoptreden vereisen);
- Voor België, Bulgarije, Duitsland, Nederland, Finland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk (eerder gesignaleerde onevenwichtigheden);
- Voor Portugal en Roemenië (voor het eerst).
- Voor Griekenland en Cyprus vindt het toezicht en de controle plaats in de context van hun programma's.

Eén van de belangrijke vaststellingen op EU-niveau is dat **jeugdwerkloosheid** 5.6 miljoen jongeren trof in 2013 (23.6 % in het eerste kwartaal van 2013; 23.1 % aan het einde van het jaar). Het gemiddeld NEET-percentage (young people not in employment, education and training) is in de loop van 2013 in bijna de helft van de lidstaten aanzienlijk gestegen. Het is dan ook duidelijk dat alle lidstaten dringend werk moeten maken van de jongerengarantie.

[Het verslag](#)

1.3.3.3 Commissievoorstellen voor een aanbeveling van de Raad betreffende de globale richtsnoeren voor het economisch en werkgelegenheidsbeleid

2 maart 2015

Deze richtsnoeren inzake werkgelegenheid en de richtsnoeren voor het economisch beleid worden gepresenteerd als twee afzonderlijke – maar intrinsiek met elkaar verbonden – rechtsinstrumenten:

- Een voorstel voor aanbeveling van de Raad betreffende de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (deel 1);
- Een voorstel voor besluit van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (deel 2).

Deze richtsnoeren geven de richting aan voor de nationale hervormingsprogramma's van de lidstaten (midden april 2015) en dienen als referentie voor de landenspecifieke aanbevelingen. De richtsnoeren zullen door het Parlement besproken worden voor hun aanneming door de Raad.

Deel 1: Richtsnoeren voor economisch beleid

- Bevorderen van investeringen;
Hier wordt aangegeven dat samenwerking met alle relevante stakeholders cruciaal is, om een vlotte implementatie mogelijk te maken en maximale meerwaarde te verzekeren.
- Stimuleren van groei door de implementatie van structurele hervormingen;
- Wegnemen van de belangrijkste belemmeringen voor groei en werkgelegenheid op EU-niveau;
- Verbeteren van de duurzaamheid en groeivriendelijkheid van overheidsfinanciën;
Bij de design en implementatie van budgettaire consolidatie, moet voorrang gegeven worden aan groeivriendelijke uitgaven in domeinen als onderwijs, vaardigheden en inzetbaarheid, onderzoek en ontwikkeling en innovatie, en investeringen in netwerken met positieve impact op productiviteit.

[Het voorstel van de Commissie](#)

Deel 2: Richtsnoeren voor werkgelegenheidsbeleid

- Stimuleren van de vraag naar arbeid;
- Stimuleren van het arbeidsaanbod en het kwalificatieniveau;
Lidstaten zouden productiviteit en inzetbaarheid moeten bevorderen door een gepast aanbod van kennis en vaardigheden. Lidstaten zouden moeten de noodzakelijke investeringen doen in onderwijs- en beroepsopleidingssystemen om hun effectiviteit te verhogen met als bedoeling het vaardigheidsniveau van de werkende bevolking te verhogen, beter te kunnen anticiperen, in te spelen op de snel veranderende noden van dynamische arbeidsmarkten in een meer en meer digitale economie. Lidstaten zouden bijkomende inspanningen moeten doen om volwassenenonderwijs voor allen te verbeteren, en strategieën te implementeren voor actief ouder worden.
Jeugdwerkloosheid moet op een omvattende manier worden aangepakt, onder andere door de relevante instellingen uit te rusten met de nodige middelen om de nationale Jongerengarantieplannen uit te voeren.
Structurele zwaktes in onderwijs- en vormingssystemen moeten aangepakt worden om kwaliteitsvolle leerresultaten te garanderen, en om vroegtijds schoolverlaten aan te pakken. Lidstaten zouden systemen van duaal leren moeten overwegen, en tegelijk beroepsopleiding opwaarderen en de mogelijkheden verhogen voor het erkennen van vaardigheden verworven buiten het formele onderwijs.
- Verbeteren van de werking van de arbeidsmarkten;
- Waarborgen van billijkheid, bestrijden van armoede en bevorderen van gelijke kansen;
Er is nood aan eenvoudiger en meer gericht sociaal beleid, samen met betaalbare kwaliteitsvolle kinderopvang en onderwijs, vorming en loopbaanbegeleiding (..) en aan actie om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen en sociale exclusie te bestrijden.

[Het voorstel van de Commissie](#)

1.3.3.4 Resultaten van de openbare raadpleging over de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei

Mededeling van de Europese Commissie, 2 maart 2015

In deze mededeling worden de belangrijkste bevindingen beschreven van de openbare raadpleging die van mei tot oktober 2014 werd georganiseerd om standpunten van belanghebbenden te verzamelen over de opzet en de resultaten van de Europa 2020-strategie. De mededeling gaat vergezeld van een geactualiseerd verslag over de stand van zaken met betrekking tot de Europa 2020-doelstellingen. (zie punt 1.1.3)

Context van de openbare raadpleging

In maart 2014 heeft de Europese Commissie een mededeling gepubliceerd, getiteld 'Tussenopname van de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei'. Het is duidelijk dat de crisis ook gevolgen heeft gehad voor de vorderingen voor de verwezenlijking van de hoofddoelstellingen van Europa 2020. Ondanks de crisis is de EU globaal genomen goed op weg om haar doelstellingen op gebied van onderwijs, klimaat en energie (bijna) te bereiken. Met betrekking tot werkgelegenheid, onderzoek en ontwikkeling en armoedebestrijding is de situatie echter anders.

Dit zijn enkele dat uit 2013 (onderwijsgerelateerd):

- Arbeidsparticipatie (20-64 jaar) 68,4 %
- Investerings in onderzoek en ontwikkeling 2,02 %
- Vroegtijdige verlaters van onderwijs en opleiding 12 %
- Voltooien van tertiair onderwijs 36,9 %

De crisis heeft ook geleid tot een steeds grotere kloof tussen de slechtst en best presterende lidstaten; ook de kloof tussen regio's binnen een lidstaat en tussen regio's van verschillende lidstaten neemt toe.

De mededeling benadrukt het feit dat de Europa 2020-doelstellingen politieke toezeggingen zijn, in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel. Op de meeste gebieden zijn de nationale doelstellingen echter niet ambitieus genoeg om samen de doelstelling op EU-niveau te bereiken.

Belangrijkste resultaten van de openbare raadpleging over de Europa 2020-strategie

755 respondenten namen deel aan de openbare raadpleging; ze geven de grote verscheidenheid aan belanghebbenden bij de Europa 2020-strategie weer.

Belangrijkste resultaten:

- De reikwijdte en de doelstellingen van de strategie zijn nog steeds relevant;
- De huidige vijf hoofddoelstellingen zijn relevant en versterken elkaar; sommige respondenten (er wordt niet vermeld hoeveel) hebben twijfels bij de relevantie van de doelstelling met betrekking tot tertiair onderwijs en benadrukken dat het belangrijk is om met het oog op goede aansluiting vaardigheden af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt.
- De kerninitiatieven hebben hun doel bereikt; hier geeft een groot aantal (32 %) deelnemers een gemengde beoordeling: de toegevoegde waarde van de initiatieven is overschaduwd door een gebrek aan duidelijkheid en overlappende beleidsmaatregelen, die de initiatieven uiteindelijk overbodig maken.

- Het is belangrijk en noodzakelijk de verwezenlijking en de uitvoering van de strategie te verbeteren; 40 % van de respondenten wijzen op een aantal lacunes in de uitvoering. De succesvolle uitvoering van de strategie is beïnvloed door tekortkomingen op het gebied van kennis, betrokkenheid en handhaving.

[De mededeling](#)

Volgende stappen

De Commissie zal de resultaten in aanmerking nemen bij de denkoefening over de verdere ontwikkeling van de strategie, samen met bijdragen van het Europees Parlement, de Raad, de nationale parlementen, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's. Overeenkomstig haar werkprogramma voor 2015 zal de Commissie voor het eind van het jaar voorstellen presenteren voor de herziening van de Europa 2020-strategie.

1.3.3.5 Slimmer, groener, meer inclusief? Overzicht van trends ten overstaan van de kerndoelstellingen van Europa 2020

Eurostat rapport, 2 maart 2015

Deze 2015-editie wil een licht werpen op de trends ten overstaan van de kerndoelstellingen gedurende de voorbije vijf jaar, van 2008 tot 2012 of 2013.

Arbeidsparticipatie (20-64 jaar)

	2008	2013	2020 target
Totaal percentage	70,3	68,4	75
Vrouw	62,8	62,6	-
Man	77,8	74,3	-

Investerings in onderzoek en ontwikkeling

	2008	2013	2020 target
Totaal percentage	1,85	2,02	3,00

Vroegtijdige verlaters van onderwijs en opleiding

	2008	2013	2020 target
Totaal percentage	14,7	12	Minder dan 10
Vrouw	12,6	10,2	-
Man	16,6	13,6	-

Voltooien van tertiair onderwijs

	2008	2013	2020 target
Totaal percentage	31,2	36,9	Meer dan 40
Vrouw	34,4	41,2	-
Man	28	32,7	-

Armoede en sociale uitsluiting (risico op)

	2008	2013	2020 target
Totaal aantal	116,6 miljoen	121,4 miljoen	96,6 miljoen

Meer gedetailleerde informatie voor onderwijsgerelateerde indicatoren is beschikbaar in een afzonderlijk hoofdstuk (pagina's 104-133).

Enkele opvallende data:

─ Onderwijs en opvoeding van jonge kinderen

Het doel is dat in 2020 95 % van de kinderen tussen 4 jaar en de start van de schoolplichtleeftijd zouden participeren. Dit was het geval voor 87.8 % van de kinderen in 2002, en voor 93.9 % in 2012. Integratie van kinderen met een migranten achtergrond en etnische minderheden blijft een uitdaging.

─ Basisvaardigheden

Het doel is tegen 2020 het aandeel 15-jarigen dat zwak presteert voor lezen, wiskunde en wetenschappen te beperken tot maximum 15 %. PISA 2012 data tonen aan dat er 16.6 % zwakpresteerders zijn voor wetenschappen, 17.8 % voor lezen en 22.1 % voor wiskunde. Er is een belangrijk gender verschil voor lezen (het percentage zwakpresterende jongens is zowat twee maal zo hoog als het percentage zwakpresterende meisjes).

─ Volwassenenonderwijs

Het doel is om het aantal volwassenen dat deelneemt aan levenslang leren te verhogen tot minstens 15 % (definitie: 25-64 jarigen die deelgenomen hebben aan onderwijs en vorming gedurende de vier weken voor de bevraging). Het percentage was 7.1 in 2002, het is 10.5 % in 2013. Vrouwen en migranten nemen iets vaker deel; er is een duidelijk verband tussen deelname aan levenslang leren en opleidingsniveau. In 2013 namen 4.4 % van de personen met hoogstens lager secundair onderwijs diploma deel aan levenslang leren; 8.7 % van personen met hoogstens hoger secundair onderwijs; en 18.6 % van de personen met een hoger onderwijs diploma.

─ NEET

Data over NEET's (not in education, employment, training) tonen aan dat er in 2008 13.9 % NEET's waren, en 17 % in 2013.

- Tewerkstelling van recent afgestudeerden
- Het doel is in 2020 de tewerkstelling van recent afgestudeerden te verhogen tot minstens 82 %. In 2008 was dat percentage 82; in 2013 is het slechts 75.4 %. De benchmark is dus nog veraf; het toont aan dat de beoogde leeftijdsgroep (20-34 jarigen) in het bijzonder is getroffen door de crisis.

[Het rapport](#)

1.3.3.6 Nationale hervormingsprogramma's

Half april dienden de lidstaten, in het kader van de cyclus van het Europees Semester, aan de Europese Commissie hun nationale hervormingsprogramma's in.

Het Vlaams Hervormingsprogramma maakt integraal deel uit van het Belgisch Hervormingsprogramma. Het VHP 2015 is als volgt opgebouwd:

- Deel 1 beschrijft de macro-economische ontwikkelingen in het Vlaams Gewest;
- Deel 2 biedt een antwoord op de landenspecifieke aanbevelingen van 8 juli 2014; er wordt ook rekening gehouden met een aantal boodschappen die de Europese Commissie op 26 februari 2015 in haar [landverslag over België](#) formuleerde;
- Deel 3 gaat in op de beleidsinitiatieven voor de realisatie van de Vlaamse Europa 2020-deelstellingen;
- Deel 4 legt de link met de jaarlijkse groeianalyse 2015;
- Deel 5 illustreert de governance (betrokkenheid Parlement en sociale partners)

[Belgisch Hervormingsprogramma](#)

[Vlaams Hervormingsprogramma](#)

1.3.3.7 De landenspecifieke aanbevelingen

Mededeling van de Europese Commissie, 13 mei 2015

In mei doet de Commissie per land specifieke aanbevelingen, voor zover nodig. Deze aanbevelingen bevatten beleidsadvies op maat voor de landen op alle terreinen die de volgende 12-18 maanden prioritair worden geacht. De Raad bespreekt de aanbevelingen en keurt ze goed. Elk EU-land krijgt beleidsadvies nog voordat het de laatste hand legt aan zijn ontwerpbegroting voor het komende jaar. Eind juni of begin juli neemt de Raad de aanbevelingen voor de verschillende landen formeel aan.

In deze mededeling gaat de Commissie dieper in op de manier waarop het Europees Semester wordt geoptimaliseerd en gestroomlijnd. De analyses door de Commissie worden vroeger gepubliceerd, waardoor er meer tijd komt voor discussie met de Commissie, de nationale autoriteiten en de sociale partners over de implementatie van voorbije aanbevelingen en mogelijke nieuwe aanbevelingen. Het Semester focust voortaan ook op een beperkter aantal prioriteiten.

De belangrijkste doelstellingen van de aanbevelingen 2015 zijn:

- Wegwerken van drempels voor financiering en stimuleren van investeringen;
- Productiviteit en concurrentievermogen verhogen;

- Streven naar een verantwoordelijk begrotingsbeleid. Veranderingen in de samenstelling van de overheidsfinanciën zouden ertoe moeten leiden dat die de groei sterker ondersteunen;
- Het werkgelegenheidsbeleid en de sociale bescherming verbeteren.

Bij de vierde doelstelling wordt onderwijs en vorming expliciet vermeld. Efficiënte programma's voor beroepsonderwijs en –vorming, met daarin gericht volwassenenonderwijs, spelen een belangrijke rol in het verhogen van de inzetbaarheid.

[De mededeling](#)

De aanbevelingen van de Commissie aan België, voor actie in 2015 en 2016, zijn:

1. Bereik een **budgettaire verbetering van ten minste 0,6% van het BBP** in lijn met de doelstelling voor de middellange termijn in 2015 en in 2016. Gebruik budgettaire meevallers om de schuldgraad van de overheid op een neerwaarts pad zetten. Vervolledig de pensioenhervorming door de pensioenleeftijd te koppelen aan de levensverwachting. Sluit een akkoord over een afdwingbare verdeling van de begrotingsdoelen onder alle overheidsniveaus.
2. Voer een fundamentele **belastinghervorming** in die de belastbare basis verbreedt, belastingdruk op arbeid op arbeid verschuift en inefficiënte belastinguitgaven elimineert.
3. **Verbeter het functioneren van de arbeidsmarkt** door negatieve financiële prikkels die het werken ontmoedigen te verminderen, door het verbeteren van de toegang tot de arbeidsmarkt voor specifieke doelgroepen en door tekorten en mismatches op vlak van vaardigheden weg te werken.
4. **Herstel het concurrentievermogen** door te zorgen, in overleg met de sociale partners en conform nationale gebruiken, dat de lonen evolueren in lijn met de productiviteit.

Wat betreft de procedure bij macro-economische onevenwichtigheden, valt België, net zoals Nederland en het Verenigd Koninkrijk, in de categorie waar onevenwichtigheden aanwezig zijn die beleidsactie en monitoring vereisen.

In het kader van het stabiliteits- en groeipact is er voor België ook dit jaar geen buitensporigtekortprocedure (EDP).

Bij de inleidende overwegingen wordt wel expliciet naar onderwijs en vorming verwezen:

'België wordt ook geconfronteerd met tekorten aan hoogopgeleide werknemers en met een discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden. In de verschillende regeerakkoorden wordt gepleit voor nauwere banden tussen actoren op het gebied van onderwijs, opleiding en arbeidsbemiddeling om tot een beter talenonderricht, een betere beroepsopleiding en een beter beroepsonderwijs te komen en om alternatieve opleidingen voor leerlingen en werklozen te ontwikkelen. Er wordt echter slechts langzaam vooruitgang geboekt.

Het effect van deze structurele factoren op bepaalde groepen op de arbeidsmarkt, zoals jonge en oudere werklozen en die met een migrantenachtergrond, is bijzonder uitgesproken.'

[De aanbevelingen](#)

1.4 De voorzitterschappen van de EU

1.4.1 Het Grieks Voorzitterschap van de EU (eerste helft 2014)

In het document 'Together we've sailed further' presenteert het Grieks voorzitterschap een lijst van bereikte overeenkomsten, meer dan 65 overeenkomsten met impact op zowat elk aspect van het dagelijkse leven van de Europese burger. In dit document wordt geen specifiek hoofdstuk gewijd aan onderwijs en vorming.

Verwezenlijkingen van het Grieks voorzitterschap op vlak van onderwijs en vorming

- Raadconclusies (februari 2014) over 'Innovatief en efficiënt onderwijs en vorming om te investeren in vaardigheden';
- Raadsconclusies (mei 2014) over kwaliteitsborging in onderwijs en vorming;
- Raadsconclusies (mei 2014) over efficiënte lerarenopleiding;
- Raadsconclusies (mei 2014) over meertaligheid en taalcompetenties.

Een [overzicht](#) van de verwezenlijkingen van het voorzitterschap.

1.4.2 Het Italiaans Voorzitterschap van de EU (tweede helft 2014)

Het trio-voorzitterschap (Italië, Letland, Luxemburg) heeft als belangrijkste doel een weg te vinden uit de economische crisis en terug te keren naar jobvriendelijke groei, en de mogelijkheden aan te grijpen die de digitale economie biedt.

Op vlak van onderwijs en vorming voert het Italiaans voorzitterschap de discussie over de toekomstige rol van onderwijs en vorming in de nationale en EU groei-agenda; de nadruk wordt gelegd op het belang van investeringen in onderwijs voor duurzame economische groei en de rol van onderwijs in het bevorderen van competitiviteit en jobcreatie.

Er wordt één Raad voor ministers van Onderwijs georganiseerd, op 12 december 2014. Op de agenda

- Raadsconclusies over ondernemerschap in onderwijs en vorming;
- Een publiek debat over 'the economic case for education';
- De ministers van Onderwijs van het trio-voorzitterschap nemen deel aan de EPSCO-Raad (Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Gezondheid en Consumentenbescherming, 11 december) en de ministers van Werkgelegenheid nemen deel aan de EYCS-Raad (Raad Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport, 12 december);
- Tijdens de lunch debatteren de ministers over het thema welbevinden op school.

[Het programma van het Italiaans voorzitterschap](#)

Het gemeenschappelijk [programma van het trio-voorzitterschap](#)

[Samenvatting](#) van de resultaten van het Italiaans Voorzitterschap op www.italia2014.eu.
[Voorstelling van de verwezenlijkingen](#) door Jelle Reynaert (attaché onderwijs bij de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU) voor Vleva op 26 januari 2015.

1.4.3 Het Lets Voorzitterschap van de EU (eerste helft 2015)

Het Lets voorzitterschap richt zich, zoals afgesproken in het gezamenlijke trojka-programma, vooral op het te boven komen van de economische crisis en het faciliteren van groei, het voltooiën van een gezamenlijke digitale markt en het versterken van de rol van de EU in een snel veranderende wereld.

Prioriteiten:

- Competitief Europa
- Digitaal Europa
- Betrokken Europa

Op vlak van onderwijs en vorming, focust het voorzitterschap op een nauwere link met de bredere economische en sociale uitdagingen van de Europa 2020-strategie, en het versterken van de onderwijsagenda in die strategie. Het 'Joint Report 2015 of the Council and the Commission on the Implementation of the ET2020 Strategic Framework' zou de bilan opmaken en tevens een meer toekomstgerichte benadering presenteren bij het bepalen van gebieden die voorrang verdienen en mogelijkheden bieden tot samenwerking. Er is echter vertraging, het 'Joint Report' komt op de agenda van het Luxemburgs Voorzitterschap.

Het Voorzitterschap werkt verder aan verhoogde samenwerking op vlak van beroepsonderwijs en -vorming, en ondersteunt de internationalisering van hoger onderwijs.

Het Voorzitterschap onderzoekt de rol van onderwijs en opvang van jonge kinderen en van basisonderwijs in het bevordering van creativiteit, innovatie en digitale vaardigheden (Raadsconclusies mei 2015).

[Het programma](#)

www.es2015.lv/en/

1.4.4 Het inkomend Luxemburgs Voorzitterschap van de EU (tweede helft 2015)

Op de vergadering van de Raad van Ministers van Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport van 18 mei 2015 (zie ook punt 2.1.2), stelde de Luxemburgse delegatie de belangrijkste prioriteiten voor op vlak van onderwijs:

- Ontwikkelen van linguïstische diversiteit, zowel op formeel als op niet-formeel niveau;
- Verbeteren van de faciliteiten voor opvang en onderwijs van jonge kinderen;
- Verhogen van toegang tot hoger onderwijs;
- Promoten van inclusief onderwijs.

1.5 Het Europese ‘Year for Development’ 2015

Het Europees ‘Jaar voor ontwikkeling’ is het eerste Europese Jaar dat focust op externe actie van de Europese Unie en op de rol van Europa in de wereld. 2015 is ook het jaar waarin de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling, waartoe de wereld in 2000 heeft besloten, moeten worden bereikt. Daarnaast is 2015 het jaar waarin de internationale gemeenschap een besluit gaat nemen over het toekomstige wereldwijde kader voor armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling.

Elke maand belicht een specifiek thema. Thema van de maand februari was onderwijs. Onderwijs wordt beschouwd als de best mogelijke investering tegen uitsluiting, ongelijkheid en armoede. Net daarom is samenwerking op vlak van ontwikkeling zo cruciaal.

<https://europa.eu/eyd2015/nl>

2 Onderwijs en vorming 2020

2.1 Vergaderingen van de Raad Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

2.1.1 12 december 2014

De Raad heeft conclusies aangenomen over ondernemerschap in onderwijs en vorming (zie punt 2.5).

In de context van de evaluatie halfweg van de Europa 2020-strategie hebben de ministers van onderwijs en vorming, samen met de ministers van werkgelegenheid van Italië, Letland en Luxemburg een openbaar debat gehouden over ‘the economic case for education and training’. Ze roepen op om de Jeugdgarantie snel te implementeren, in het bijzonder om vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan en het hoog percentage NEET’s te verminderen.

Commissaris Navracsics bevestigde dat onderwijs een topprioriteit is voor de nieuwe Commissie en betreurde het feit dat verschillende lidstaten hun onderwijsbudgetten verminderd hebben; hij roept de lidstaten op om investeringen in onderwijs te prioriteren. Hij erkende dat onderwijs niet enkel moet gezien worden als een manier om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt, maar stelde dat, gezien de verontrustende werkloosheidscijfers, een vlotte overgang tussen onderwijs en arbeidsmarkt moet verzekerd worden.

Een aantal lidstaten stelden dat onderwijs een intrinsieke waarde heeft, en niet vooral mag gezien worden als een manier om een job te vinden, maar ook als de basis voor persoonlijke ontwikkeling, burgerschap en sociale inclusie.

[Persbericht van de Raad](#)

2.1.2 18 mei 2015

De Raad heeft conclusies aangenomen over de rol van onderwijs en opvang van jonge kinderen en van lager onderwijs bij het bevorderen van creativiteit, innovatie en digitale vaardigheden (Zie ook punt 2.6).

De Raad heeft gedebatteerd over de verwezenlijkingen van ET 2020 en over de richting waarin moet gewerkt worden; dit gebeurde in voorbereiding van het 2015 Joint Report, dat eind deze zomer gepubliceerd wordt. Ze waren het er onder meer over eens dat de werkcyclus moet verlengd worden van drie tot vijf jaar, om een betere afstemming met de bredere Europa 2020-strategie mogelijk te maken. Er wordt aangedrongen op nauwere samenwerking tussen onderwijs en tewerkstelling, en op de rol van beroepsonderwijs en –vorming. De ministers benadrukten opnieuw dat het doel van onderwijs niet mag beperkt worden tot het vinden van een job, en verwijzen naar persoonlijke ontwikkeling, kritisch denken, actief burgerschap. In dit verband verwijzen de ministers naar de ministeriële verklaring (Parijs, maart 2015) over de aanpak van onverdraagzaamheid, discriminatie en radicalisering (Zie ook punt 2.7).

[Resultaten van de Raad](#)

2.2 Resultaten van de openbare raadpleging ET 2020

9-10 oktober 2014

Halverwege de looptijd is het strategisch raamwerk voor onderwijs en vorming toe aan evaluatie en bijsturing. In het kader van deze herziening organiseerde de Europese Commissie een openbare raadpleging. De resultaten van deze openbare raadpleging werden voorgesteld op het 'Education, Training and Youth Forum' op 9 oktober 2014.

Dit zijn de prioriteiten die vaakst werden aangehaald bij de respondenten (114 inzendingen):

- Belang van levenslang leren en mobiliteit
- Inzetbaarheid en transitie onderwijs-arbeidsmarkt
- Creativiteit, innovatie en gebruik van ICT in onderwijs
- Gelijke onderwijskansen
- Sleutelcompetenties, onder meer sociale en burgerschapsvaardigheden, entrepreneurship, basisvaardigheden, geletterdheid en gecijferdheid
- Ondernemerschap op alle niveaus van onderwij en vorming
- Kwaliteit en effectiviteit van onderwijs en vorming in het algemeen, en van beroepsonderwijs en –vorming in het bijzonder
- Verbetering van lerarenopleiding en waardering voor het lerarenambt
- Volwassenenonderwijs en participatie

Het [rapport](#) van het Forum met links naar achtergronddocumenten en de resultaten van de raadpleging.

2.3 Werkgroepen Onderwijs en Vorming

Binnen het kader van de ET 2020 Open Coördinatiemethode werken de Europese Commissie en de Lidstaten samen onder de vorm van werkgroepen. Werkgroepen zijn opgevat om de Lidstaten te ondersteunen bij de belangrijkste uitdagingen voor hun onderwijs- en vormingssystemen en bij het invullen van de prioriteiten die overeengekomen zijn op Europees niveau.

De belangrijkste focus van de werkgroepen is van nut te zijn voor de Lidstaten bij beleidsontwikkeling door wederzijds leren en identificeren van goede praktijken.

Elke werkgroep heeft een duidelijk omschreven mandaat en moet output opleveren die direct gelinkt is met de objectieven van ET 2020 en bijdragen tot Europa 2020.

Tussen 2011 en 2013 werd het werk gedaan in elf thematische werkgroepen, in betrekking tot

- Lager en Secundair Onderwijs
- Hoger Onderwijs
- Volwassenenonderwijs
- Beroepsonderwijs en –vorming
- Transversale sleutelcompetenties.

Vanaf 2014 zijn er nog zes werkgroepen actief:

- Schoolbeleid
- Moderniseren van Hoger Onderwijs
- Volwassenenonderwijs
- Beroepsonderwijs- en Vorming
- Transversale vaardigheden
- Digitaal en online leren

[Overzicht van de werkgroepen](#)

2.4 Education and Training Monitor 2014

13 november 2014

Dit rapport is de derde editie van een jaarlijkse reeks die de evolutie van onderwijs- en vormingssystemen doorheen Europa opvolgt. De meest recente kwantitatieve en kwalitatieve data worden samengebracht, net als technische rapporten en studies, beleidsdocumenten en –ontwikkelingen. Voortbouwend op empirisch bewijsmateriaal worden in elk hoofdstuk van de Monitor duidelijke beleidsaanbevelingen voor Lidstaten geformuleerd.

De Monitor ondersteunt de implementatie van het strategisch raamwerk voor Europese samenwerking in onderwijs en vorming (ET 2020) en legt verbanden met de Europa 2020-strategie en de landspecifieke aanbevelingen die door de Raad werden aangenomen in het kader van het Europees Semester 2014.

Bij de Monitor horen 28 landenrapporten en een tool om de prestaties en vooruitgang van de landen in relatie tot de ET 2020-doelen te visualiseren.

Dit is de situatie voor de EU ten overstaan van de doelstellingen voor 2020 voor onderwijs en opleiding:

- Benchmark maximaal 10 % voortijdige schoolverlaters: 12 %
- Benchmark minstens 40 % van de 30- tot 34-jarigen met diploma hoger onderwijs: 36.9 %
- Benchmark minstens 95 % voorschools onderwijs: 93.9 %

- Benchmark maximaal 15 % van de 15-jarigen onvoldoende voor lezen, rekenen en wetenschappen (19.6 % voor lezen; 22.2 % voor rekenen; 17.7 % voor wetenschappen)
- Benchmark minstens 82 % van alle afgestudeerden (minstens secundair onderwijs) tussen één en drie jaar na afstuderen aan het werk: 75.5 %
- Benchmark minstens 15 % van alle volwassenen nemen deel aan levenslang leren: 10.5 %

Zie ook de cijfers van Eurostat in 1.3.5.5.

De bevindingen van de Monitor tonen aan dat het nodig is investeringen in onderwijs te verhogen. Het is nodig verder te kijken dan het aantal mensen met kwalificaties. Er moet gestreefd worden naar inclusiviteit, kwaliteit en flexibiliteit van onderwijs- en vormingssystemen. Het is noodzakelijk te focussen op de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van het lerarenambt, onder meer door leraren en leerlingen in staat te stellen te genieten van efficiënt gebruik van innovatieve pedagogieën en instrumenten.

Belangrijkste bevindingen:

- ‘The case for education’
 - Sterke prestaties zijn niet mogelijk zonder voldoende financiering en hervormingen om de efficiëntie van die investeringen te verzekeren;
 - Meer focus nodig op inzetbaarheid;
 - Onderwijs moet kansen bieden voor alle lerenden, en proactief elke vorm van discriminatie en sociale exclusie vermijden.
- Kwalificaties en competenties: een belangrijk resultaat van onderwijs
 - Het aantal voortijdig schoolverlaters verminderen zal kosten besparen en het individu behoeden voor een hoog risico op armoede en sociale exclusie;
 - In hoger onderwijs blijven bredere toegang en verminderen van dropout een uitdaging;
 - Doorheen heel Europa is gericht beleid nodige om laag presteren in basisvaardigheden te verminderen;
 - Onderwijs moet individuen de kans geven transversale competenties te ontwikkelen.
- Hefbomen voor groei
 - Verbeteren van de kwaliteit en inclusiviteit van voorschools en leerplichtonderwijs door bruggen te leggen naar kansengroepen, door meer aandacht te besteden aan het beroep van de leraar en door het potentieel van innovatieve pedagogieën en digitaal leren beter te benutten;
 - De kwaliteit en de relevantie versterken van hoger onderwijs, van beroepsonderwijs en –vorming, van werkplekleren en leerlingenplaatsen, onder meer door betere kwaliteitsborging, gebruik van voorspellingen van de arbeidsmarkt, loopbaanbegeleiding en opvolging van afgestudeerden;
 - Promoten en versterken van verder leren na initieel onderwijs, en ervoor zorgen dat leerresultaten transparant zijn en gemakkelijk herkenbaar.

[Het volledig rapport](#)

[Nationaal verslag voor België](#)

2.5 Raadsconclusies over ondernemerschap in onderwijs en vorming

12 december 2014

Deze conclusies liggen in de lijn van de oproep van de Raad van de EU in juni om 'een klimaat van ondernemerschap en jobcreatie te promoten' in de context van de Europa 2020-strategie.

De Raad vraagt de lidstaten om

- De ontwikkeling van een gecoördineerde aanpak voor ondernemerschapsonderwijs aan te moedigen;
- Ondernemerschapsonderwijs te promoten binnen programma's van initiële lerarenopleiding en professionele ontwikkeling;
- Synergieën aan te moedigen tussen ondernemerschapsonderwijs en loopbaanbegeleiding;
- Ondernemingen door studenten te promoten en te ondersteunen;
- Het betrekken van ondernemers in het leerproces te faciliteren en aan te moedigen;
- Informatie te gebruiken uit het opvolgen van afgestudeerden;
- Praktische ondernemersactiviteiten te promoten;
- Rekening te houden met de resultaten van het werk van de Thematische Werkgroep voor Ondernemerschapsonderwijs.

De conclusies bevatten ook specifieke acties die moeten ondernomen worden voor hoger onderwijs, voor scholen, voor beroepsonderwijs en -vorming, voor volwassenenonderwijs. De conclusies nodigen de lidstaten en de Commissie uit om de haalbaarheid en het nut te onderzoeken van een referentieraamwerk voor de ondernemerschapscompetentie.

[De conclusies](#)

2.6 Raadsconclusies over de rol van voor- en vroegschoolse educatie en primair onderwijs bij het bevorderen van creativiteit, innovatie en digitale competentie

18 mei 2015

Voor onderwijs- en opleidingsstelsels, samen met niet-formeel en informeel leren, is een fundamentele rol weggelegd bij het ontwikkelen van creatieve en innoverende capaciteiten vanaf jonge leeftijd als cruciale factoren voor het vergroten van het economisch concurrentievermogen en de inzetbaarheid, én voor het bevorderen van zelfontplooiing en ontwikkeling, sociale insluiting en actief burgerschap. Voor leerkrachten en OJK-werkers is een fundamentele rol weggelegd bij het stimuleren van de nieuwsgierigheid, verbeelding en bereidheid tot experimenteren van kinderen. Dit heeft gevolgen op gebied van modernisering van pedagogische benaderingen, onderwijsmiddelen en leeromgeving, en op het gebied van de initiële opleiding en de bij- en nascholing van leraren en OJK-werkers.

Met betrekking tot digitale competentie, stellen de conclusies dat het aanbieden van digitale instrumenten en de opnemings ervan in de onderwijs- en leerprocessen bijdragen aan het verbeteren van hun kwaliteit en doeltreffendheid en van de motivatie, het inzicht en de leerresultaten van de leerlingen (hoewel ze niet kunnen worden gebruikt ter vervanging van

essentiële klasactiviteiten, ervaringen en materialen). Dit heeft gevolgen op gebied van modernisering van pedagogische methoden, de beoordeling, de pedagogische middelen en leeromgevingen, en op het gebied van de initiële opleiding en de bij- en nascholing van leraren en OJK-werkers. Voor onderwijs en opleiding is ook een belangrijke rol weggelegd bij het bevorderen van veilig en verantwoord gebruik van digitale instrumenten en het ontwikkelen van mediageletterdheid.

[De conclusies](#)

2.7 Ministeriële verklaring over de aanpak van onverdraagzaamheid, discriminatie en radicalisering

Parijs, 17 maart 2015

Op 17 maart 2015 kwamen de Europese onderwijsministers samen in Parijs voor een informele top over de radicalisering van jongeren. Sinds de recente terroristische aanslagen in Parijs en Kopenhagen staat de preventie van radicalisering immers weer bovenaan op de Europese agenda. Daarom nodigde de Franse president François Hollande, met steun van het Lets voorzitterschap van de Raad van de EU, alle Europese ministers en staatssecretarissen van onderwijs uit voor overleg.

De onderwijsministers ondertekenden een [gezamenlijke verklaring](#) waarin ze onderstrepen dat onderwijs een belangrijke rol speelt in de strijd tegen racisme, onverdraagzaamheid en discriminatie. Zij pleiten ervoor om ET 2020 en Erasmus+ optimaal in te zetten om sociale, burgerschaps- en culturele competenties, kritisch denken en mediageletterdheid te bevorderen.

De verklaring werd verder besproken op de Raad van Ministers van onderwijs van 18 mei 2015 (zie punt 2.1.2).

3 Ontwikkelingen in andere beleidsdomeinen

3.1 Het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief: voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad

Februari – april 2015

De Europese Commissie stelde op 4 februari voor om nog in de loop van dit jaar 1 miljard euro uit het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief vrij te maken. Deze wijziging zal de voorfinanciering die lidstaten ontvangen om werkgelegenheid voor jongeren te bevorderen met 30 keer doen toenemen, zodat tot 650 000 jongeren kunnen worden gesteund en sneller aan werk kunnen worden geholpen. Op 21 april [sloot de Raad zich bij het voorstel aan](#).

Het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief werd in 2013 in het leven geroepen door de staats- en regeringsleiders in de EU. Voor 2014 en 2015 werd daarvoor 3,2 miljard gereserveerd, dat nog eens met hetzelfde bedrag vermeerderd wordt uit het Europees Sociaal Fonds.

Het is gebruikelijk dat lidstaten 99 procent van het programma moeten voorfinancieren – pas na uitvoering ervan krijgen ze het geld teruggestort. In het voorstel van de Europese Commissie zal de EU nu 30 procent van de programma's voorfinancieren. Daardoor legt de EU nu 1 miljard zelf op tafel.

Voor België komt er dit jaar meer dan 12 miljoen euro direct vrij in plaats van 424.351 volgens het oude mechanisme. Omdat het initiatief gericht is op regio's waar de jeugdwerkloosheid boven de 25 procent ligt, zal het geld voor België naar Brussel en de provincies Luik en Henegouwen gaan.

Achtergrond: Het voorstel van de Commissie voor een Jongerengarantie is in december 2012 gepresenteerd en op 22 april 2013 als [aanbeveling aan de lidstaten](#) formeel goedgekeurd door de Raad van ministers van de EU en in juni 2013 door de Europese Raad bekrachtigd. Alle 28 lidstaten hebben hun [uitvoeringsplannen](#) voor de jongerengarantieregelingen ingediend en voeren concrete maatregelen uit. De uitvoering van de nationale jongerengarantieregelingen wordt door de Commissie gecontroleerd in het kader van het Europese Semester.

[Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad](#)

[Factsheet over het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief](#)

[Factsheet over de Jongerengarantie](#)

[Videoboodschap door Marianne Thyssen](#)

[Het Belgische uitvoeringsplan voor de jeugdgarantie](#)

3.2 Institutionele Zaken: Openbare raadpleging over de richtsnoeren van de Commissie voor de raadpleging van belanghebbenden

Van 18 juni 2014 tot 30 september 2014

Het raadplegen van belanghebbenden draagt ertoe bij dat Europese wetgeving transparant, doelgericht en samenhangend is. Het is bovendien verankerd in de Verdragen. Raadpleging, effectbeoordeling, evaluatie en deskundigheid zijn belangrijke instrumenten voor transparante en gefundeerde beleidsvorming. De Commissie houdt raadplegingen over tal van onderwerpen, in alle fasen van de beleidscyclus, waarbij zij openheid en transparantie hoog in het vaandel draagt. Ze voldoet zo ook aan de algemeen erkende minimale eisen die stroken met de internationale goede praktijken. De afgelopen vijf jaar zijn belanghebbenden geraadpleegd via ruim 500 open raadplegingen op de website "Uw stem in Europa".

De richtsnoeren hebben betrekking op raadplegingen over beleid in voorbereiding. Zij zijn ook van toepassing op raadplegingen in het kader van evaluaties.

De richtsnoeren zijn alleen bestemd voor intern gebruik binnen de Commissie maar de input van de belanghebbenden is van essentieel belang voor de kwaliteit van het eindproduct. De Commissie spoort belanghebbenden daarom aan om aan deze raadpleging deel te nemen.

[De raadpleging en achtergronddocumenten](#)

3.3 Strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa

Mededeling van de Europese Commissie, 6 mei 2015

Deze mededeling sluit aan bij prioriteit 2 van de Commissie Juncker: een connectieve digitale interne markt. De strategie berust op drie pijlers:

- Betere toegang tot onlinegoederen en -diensten voor consumenten en bedrijven in heel Europa;
- Randvoorwaarden die bevorderlijk zijn voor digitale netwerken en diensten;
- Maximaal groeipotentieel voor de Europese digitale economie.

Voor de derde pijler is er, onder meer, nood aan betere vaardigheden. Voor dit deel in het bijzonder heeft de strategie raakvlakken met onderwijs en vorming. De mededeling stelt dat de digitale vaardigheden van de burgers wel verbeterd zijn, maar dat er nog een lange weg te gaan is. Het niveau van de digitale vaardigheden moet worden verhoogd bij werknemers in alle sectoren van de economie en bij werkzoekenden, zodat die hun inzetbaarheid kunnen verbeteren. De wijze waarop de onderwijs- en opleidingsstelsels zich aan de digitale revolutie aanpassen moet veranderen. Verantwoordelijk voor de leerplannen zijn de lidstaten, die dringend actie moeten ondernemen om het gebrek aan digitale basisvaardigheden weg te werken. De Commissie zal hun inspanningen steunen en zorgen voor betere erkenning van digitale vaardigheden en kwalificaties en verhoging van het niveau van ICT-professionaliteit in Europa. **De Commissie zal digitale vaardigheden en expertise als cruciaal onderdeel behandelen van haar toekomstige initiatieven op gebied van vaardigheden en opleiding.**

[De mededeling](#)

4 Studies, conferenties en tools

4.1 Onderwijs en opvoeding aan jonge kinderen

4.1.1 Key data on Early Childhood Education and Care in Europe

Eurydice, 19 juni 2014

Dit rapport is samen met Eurostat gepubliceerd. Het wil informatie verstrekken aan beleid rond ECEC door statistische gegevens en kwalitatieve informatie te combineren en zo een beschrijving te geven van de structuur, organisatie en financiering van systemen van ECEC. Verschillende aspecten worden geanalyseerd: toegang, governance, kwaliteitsborging, professionalisering van personeel, leiderschap, ouderbetrokkenheid, maatregelen om kansengroepen te ondersteunen.

Dit is al het tweede rapport over ECEC, het eerste werd in 2009 gepubliceerd. 32 landen en 37 onderwijssystemen waren betrokken.

[Het rapport](#)

4.1.2 Rapport van de thematische werkgroep 'Early Childhood Education and Care' (2012-2014)

EUNEC, het internationale netwerk van onderwijsraden waarvan de Vlor lid is, werd verschillende malen geraadpleegd bij het tot stand komen van dit rapport. Het kan geconsulteerd worden op de [website van de ECEC werkgroep](#).

Directe link naar het kwaliteitsraamwerk: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf.

EU-beleid rond ECEC: http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-childhood_en.htm.

4.1.3 Studie over efficiënt gebruik van ECEC (Early Childhood Education and Care) om ESL (Early School Leaving) te voorkomen

26 november 2014, Public Policy and Management Institute, Vilnius, Litouwen

Doel van de studie is meer inzicht te krijgen in de relatie tussen kwaliteitsvol ECEC en de percentages ESL.

Blijkt dat de continuïteit van het curriculum erg belangrijk is; er is nood aan maatregelen om een vlotte overgang te verzekeren tussen ECEC en basisonderwijs, en een vlotte overgang op latere scharniermomenten in de schoolloopbaan. Gedegen ondersteuning en systemen om snel problemen te detecteren zijn de basis van een goed onderwijssysteem.

Er wordt een direct verband aangetoond tussen ECEC en ESL. Wanneer men het profiel van de voortijds schoolverlater analyseert, dan blijkt dat hij vaak een aantal cognitieve en niet-cognitieve vaardigheden ontbeert, waarvoor de basis wordt gelegd in ECEC: geletterdheid, gecijferdheid, taalvaardigheid, motivatie, zelfstandig kunnen werken, verantwoordelijkheid nemen, ...

Opdat ECEC efficiënt zou zijn, moet het beantwoorden aan volgende kenmerken:

- Toegankelijkheid (gerelateerd aan de kostprijs)
- Governance (monitoring, evaluatie, leiderschap)
- Structuur (curriculum, vorming voor personeel, kind-personeel ratio)
- Proceskwaliteit (ouderbetrokkenheid, interacties tussen alle actoren).

De [studie](#) kan gedownload worden in de EU-bookshop.

4.2 Volwassenenonderwijs

4.2.1 EPALE

13 mei 2014

Het EPALE-platform (Electronic Platform for Adult Learning in Europe) wordt betoelaagd door de Europese Commissie en beheerd door EACEA (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency).

Het is open voor leraren, opleiders, vrijwilligers, beleidsmakers, onderzoekers, academici die betrokken zijn bij volwassenenonderwijs. De site biedt interactieve netwerken, geeft gebruikers de kans om contact te nemen met andere gebruikers doorheen Europa, om goede praktijken uit te wisselen en om in discussie te gaan. Elk deelnemend land zal informatie verstrekken over evenementen, hulpmiddelen, beleid...

<http://ec.europa.eu/epale/en>

4.2.2 Volwassenonderwijs en –vorming in Europa.

Eurydice, 10 februari 2012 (uit de reeks thematische rapporten)

Dit rapport 'Adult education and training in Europe: widening access to learning opportunities' bouwt voort op de vernieuwde Europese agenda voor volwassenenonderwijs uit 2011. Het biedt informatie over volwassenenonderwijs en –vorming doorheen Europa. Het rapport beklemtoont beleid en maatregelen die de toegang tot leeransen mogelijk maken voor volwassenen die niet voldoende basisvaardigheden of kwalificaties hebben. Het rapport belicht onder meer nationaal beleid, publiek gesubsidieerde programma's, flexibiliteit, progressie, begeleidingsdiensten, gerichte financiële ondersteuning.

[Het rapport](#)

4.3 Hoger Onderwijs

4.3.1 Modernisering Hoger Onderwijs in Europa: 'Access, retention and employability'

Eurydice, 26 mei 2014

Dit rapport onderzoekt wat regeringen en instellingen voor hoger onderwijs doen om de toegang tot hoger onderwijs te verbreden (access), om het aantal studenten dat hoger onderwijs afmaakt te verhogen (retention) en om begeleiding te voorzien voor studenten bij de overgang naar de arbeidsmarkt (employability).

30 landen namen deel aan de studie.

Een van de conclusies van het rapport is dat de beschikbare data en feedback meer proactief gebruikt moeten worden om beleid te informeren, en om te inspireren tot meer diversiteit binnen de studentenpopulatie.

[Het rapport](#)

4.3.2 Modernisering Hoger Onderwijs in Europa

Eurydice, 27 maart 2015 (uit de reeks thematische rapporten)

Deze Eurydice nota toont aan, op basis van analyse van nationaal beleid en praktijk in instellingen doorheen Europa, dat

- weinig landen beleidsinitiatieven, strategieën, doelstellingen of maatregelen hebben ontwikkeld voor toegang voor groepen die momenteel ondervertegenwoordigd zijn in hoger onderwijs;
- systemen die de sociale kenmerken van studenten monitoren kunnen verbeterd worden; dit is ook het geval voor data die gelinkt zijn aan concrete beleidsdoelen, zoals dropout van kansengroepen verminderen.

Deze nota is onder meer gebaseerd op gegevens uit het rapport 'Modernisation of higher education in Europe: access, retention and employability' (zie voorgaand punt 4.3.1) en heeft betrekking op systemen van hoger onderwijs in 34 Europese landen.

[De nota](#)

4.3.3 Akkoord Benelux-ministers voor hoger onderwijs over de automatische erkenning van diploma's hoger onderwijs

18 mei 2015

De vijf ministers bevoegd voor onderwijs in de Benelux hebben een akkoord gesloten over een beschikking over de automatische wederzijdse generieke niveauserkenning van diploma's hoger onderwijs in de Benelux. Dit biedt aan elke burger zekerheid tot automatische diplomaerkenning van alle officieel erkende bachelor en master diploma's behaald in de Benelux. Het niveau van zulk diploma zal automatisch als gelijkwaardig worden erkend. De beschikking regelt de zogenaamde 'academische' erkenning; het betreft dus niet de erkenning van beroepskwalificaties, die wordt geregeld via een Europese Richtlijn. Toch wordt verwacht dat deze beschikking een positief effect zal hebben op de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit in de drie landen, en kan deze generieke niveauserkenning een opstap bieden tot specifieke diplomaerkenning in concrete studiedomeinen.

4.3.4 De Europese hoger onderwijsruimte in 2015. Rapport van de implementatie van het Bologna proces.

12 mei 2015

Dit rapport biedt een overzicht van de stand van zaken in de implementatie van het Bologna proces in de 47 landen die deel uitmaken van de Europese hoger onderwijsruimte (EHEA, European Higher Education Area). Het bevat kwalitatieve en kwantitatieve informatie over alle belangrijke aspecten van hervormingen in hoger onderwijs. Dit rapport is tot stand gekomen ter gelegenheid van de ministeriële conferentie in Yerevan (14-15 mei 2015); het is geschreven door Eurydice, Eurostat en Eurostudent en goedgekeurd door de BFUG (Bologna Follow Up Group).

De zeven hoofdstukken zoomen in op:

- De context van de Europese hoger onderwijsruimte
- Graden en kwalificaties
- Kwaliteitsborging
- Sociale dimensie in hoger onderwijs
- Levenslang leren
- Effectieve resultaten en inzetbaarheid

- Internationalisering en mobiliteit

[Het rapport](#)

4.3.5 Inschrijvingsgelden en steunmaatregelen in Europees Hoger Onderwijs 2014/2015

Eurydice, 20 oktober 2014

Dit jaarlijks rapport van Eurydice 'National student fee and support systems in European Higher Education 2014/2015', biedt een vergelijkend overzicht voor wat betreft inschrijvingsgelden en steunmaatregelen (leningen en beurzen) voor studenten. Het omvat 33 landen. Het bevat landenspecifieke informatie, de hoogte van de inschrijvingsgeleden, of internationale studenten andere bedragen betalen, informatie over beurzen (gebaseerd op behoefte of gebaseerd op verdienste). Er is ook aandacht voor leningen, belastingvoordelen voor ouders en betoelaging van familie. Ten slotte biedt het een korte beschrijving van geplande hervormingen.

Blijkt dat er een zeer grote variatie is in het aantal studenten dat inschrijvingsgeld betaalt in publiek gefinancierde hogeronderwijsinstellingen.

Per land zijn er nationale beschrijvingen en landenspecifieke diagrammen.

[Het rapport](#)

4.4 Beroepsonderwijs en -vorming

4.4.1 Duaal leren

Juni 2014

De studie 'Dual education: a bridge over troubled waters?' werd uitgevoerd door ICF International op vraag van het Europees Parlement (Commissie Cultuur en Onderwijs)

De studie onderzoekt sterktes en zwaktes van duaal onderwijs/leerlingenplaatsen en onderzoekt beleidsontwikkelingen in de EU-28 in relatie tot de introductie en/of verbetering van schema's voor leerlingenplaatsen. De studie suggereert manieren waarop landen systemen voor duaal onderwijs kunnen promoten in de context van hun eigen onderwijs-, sociale en economische raamwerken. Er zijn aanbevelingen voor landen en Europese beleidsmakers.

[De studie](#)

4.4.2 'A Europe of talents: giving new impetus to skills acquisition through mobility for apprentices'

Brussel, 2 juni 2015

Deze conferentie werd georganiseerd door het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) in het Europees Parlement. Panels discussieerden er over volgende vragen:

- Welke types van 'apprenticeships' zijn er momenteel?

- Wat zijn de voordelen van mobiele ‘apprenticeships’ voor individuen en voor bedrijven?
- Welke instrumenten bestaan er om mobiliteit in ‘apprenticeships’ aan te moedigen? Worden ze goed gebruikt?
- Wat zijn de uitdagingen en goede praktijken op vlak van mobiliteit van ‘apprenticeships’?
- Hoe die uitdagingen aan te pakken?
- Wat is de visie van EU-beleid voor de toekomst?

Programma en presentaties op [de website](#) van EESC

4.5 Onderwijsbudgetten

4.5.1 Financing schools in Europe: Mechanisms, Methods and Criteria in Public Funding

Eurydice, 1 juli 2014

Het rapport verduidelijkt de financiële stromen tussen de verschillende niveaus met behulp van diagrammen, en het analyseert de criteria die aan de basis liggen voor het toekennen van verschillende hulpbronnen aan scholen. 27 van de 28 Lidstaten waren betrokken.

Het [rapport](#) en de [hoofdpunten](#)

4.5.2 Salarissen van leraren en schoolleiders in Europa 2013/2014

Eurydice, 3 oktober 2014

Dit rapport wordt jaarlijks geactualiseerd. Het biedt een vergelijkbaar Europees overzicht. Salarissen van leraren verhoogden in 16 landen in 2013/13 in vergelijking met 2012/23.

Afzonderlijke landenfiches bieden informatie over onder meer minimum en maximum salarissen, over de evolutie van de salarissen in functie van de ervaring.

Link naar [rapport](#) en [persbericht](#).

4.5.3 Nationale fiches onderwijsbudgetten in Europa 2014

Eurydice, 8 december 2014 (in de reeks ‘Facts and Figures’)

Investeren in onderwijs is een prioriteit in de Europa 2020-strategie. Het is evenwel moeilijk om dit te bespreken en te monitoren, omdat er zo weinig recente informatie is over publieke investeringen in onderwijs in Europa. Het is dus ook moeilijk om te bepalen welke factoren invloed hebben op investeringen in onderwijs, en om een analyse te maken van recente hervormingen binnen de budgettaire kaders van de landen.

Deze ‘national sheets on education budgets in Europe 2014’ bevatten de meest recente informatie over geplande onderwijsuitgaven in de Europese landen.

De nationale budgetten worden voorgesteld per type uitgave en per onderwijsniveau. Het is mogelijk om wijzigingen in onderwijsbudgetten tussen 2013 en 2014 te identificeren. De fiches onderzoeken ook de redenen voor deze budgetwijzigingen.

[Het rapport](#)

4.6 Een Europese Ruimte voor Vaardigheden en Kwalificaties

In lijn met de openbare raadpleging door de Europese Commissie (december 2013 – april 2014), verstrekken deze cijfers van Eurobarometer gegevens die relevant zijn voor beleid. Het onderzoek werd gevoerd in april – mei 2014 in de 28 Lidstaten.

Het rapport bevat interessante informatie in verband met de transparantie en erkenning van vaardigheden en kwalificaties. Het bekijkt de hulpmiddelen en instrumenten die Europese burgers ter beschikking hebben. Blijkt dat er grote verschillen zijn naargelang het onderwijsniveau enerzijds, en tussen de EU 15-landen en de nieuwe Lidstaten.

[Het Eurobarometer rapport](#)

4.7 Valideren van niet formeel en informeel leren

Cedefop maakt een ‘Europese inventaris over validatie van niet formeel en informeel leren 2014’. Deze inventaris werd opgemaakt door in samenwerking met de Europese Commissie. Hij omvat 36 rapporten voor 33 landen, 8 thematische rapporten, twee case studies en een samenvattend rapport. Het rapport presenteert informatie tot en met januari 2014.

Sedert de vorige versie van de inventaris (2010) was de belangrijkste beleidsontwikkeling de aanname van de [Aanbeveling van de Raad](#) over de validatie van niet-formeel en informeel leren in december 2012. Deze aanbeveling roept lidstaten op om er tegen 2018 voor te zorgen dat individuen de kennis, vaardigheden en competenties die ze verworven hebben via informeel en niet-formeel leren, kunnen laten valideren; en dat ze kwalificaties kunnen bekomen op basis van gevalideerde niet-formele en informele leerervaringen.

Het materiaal dat werd verzameld wijst er op dat er sinds 2010 een toenemende trend is om nationale validatiestrategieën op te zetten, maar de meeste landen moeten nog verder werk maken van de praktische uitwerking. Het betrekken van stakeholders blijkt toegenomen. Blijkt ook dat vaak traditionele evaluatie wordt gebruikt voor het valideren van niet formeel en informeel leren.

Er worden een aantal uitdagingen geïdentificeerd:

- Toegang, bewustwording en sociale erkenning;
- Fragmentatie;
- Financiële duurzaamheid;
- Coherentie;
- Professionalisering van personeel;
- Datacollectie.

[De inventaris](#)

Het [rapport](#) 'European strategic guide for fostering participation and raising awareness on validation of learning outcomes of non-formal and informal learning' is de slotpublicatie van het project 'Building Learning Societies' van SOLIDAR en partners.

4.8 Vroegtijdig schoolverlaten

Eurydice/CEDEFOP, 21 november 2014

Het rapport 'Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe' ondersteunt de Europa 2020 agenda voor het terugdringen van vroegtijdig verlaten van onderwijs en vorming (Early Leaving from Education and Training, ELET), en is een directe opvolging van de Aanbeveling van de Raad uit 2011.

Enkele belangrijke conclusies:

- ELET hangt nauw samen met sociaal-economische achterstand. Migranten- of minderheidsachtergrond noch geslacht alleen kunnen beschouwd worden als bepalende factoren. Leerlingen die onderwijs en vorming voortijdig verlaten komen vaak uit families die te kampen hebben met socio-economische problemen. Lage scholingsgraad van de ouders is hierbij bijzonder bepalend. ELET heeft tevens directe socio-economische gevolgen voor het individu (in de EU-28 zijn 19.7 % van de jongeren die ten hoogste lager secundair afmaakten in tewerkstelling, tegenover 42.7 % van de jongeren met hogere secundair of post-secundair en 54.6 % met hoger onderwijsdiploma).
- De meeste landen gebruiken leerlingenregisters om nationale data te verzamelen over vroegtijdig schoolverlaters, om inzicht te krijgen in het fenomeen, beleid te voeren en maatregelen te treffen. Die data zijn niet altijd vergelijkbaar en up-to-date.
- Slechts ongeveer een derde van alle Europese landen hebben een strategie om vroegtijdig schoolverlaten aan te pakken. In Europa hebben zes landen/regio's een comprehensieve strategie opgezet (België (Vlaamse Gemeenschap), Bulgarije, Spanje, Malta, Nederland en Oostenrijk).
- Begeleiding is cruciaal bij preventie, interventie en remediëring.

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan vroegtijdig verlaten van beroepsonderwijs- en vorming. De analyse toont dat er veel variatie is in aanpak, maar dat één van de elementen die telkens terugkomt de steeds toenemende erkenning is van de nood om individuele, studentgecenterde trajecten te voorzien voor VET-studenten.

[Het rapport](#)

Op 11 juni 2015 publiceerde Eurydice een [samenvattende nota](#) van dit rapport.

4.9 Onderwijs in het digitale tijdperk

Conferentie onder het Italiaans Voorzitterschap, Brussel, 11 december 2014

De openingssessie werd verzorgd door Lord David Puttnam (voorzitter van Atticus Education), S. Gianni (Italiaans Onderwijsminister), Silvia Costa (voorzitter Commissie Cultuur en Onderwijs van het Europees Parlement) en T. Navracsics (EU-commissaris voor Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Sport).

De conferentie is opgebouwd in drie opeenvolgende panels. Elk panelgesprek wordt ingeleid door een ‘impulse statement’, waarop dan de panelleden kunnen reageren. De thema’s van de drie panels:

- **Kwaliteit en relevantie van leren verhogen;** hier wordt ingegaan op hoe de bestaande pedagogieën (al dan niet) tegemoetkomen aan de noden van de lerenden, op waarom er zo weinig verwachtingen zijn voor wat de digitale revolutie kan mogelijk maken, en op de voorwaarden waaraan leeromgevingen moeten voldoen om verandering mogelijk te maken. Nadruk op het belang van ‘pedagogies of discovery’; onderwijs blijkt te statisch, te weinig flexibel.
- **Impact van onderwijzenden verhogen.** Leraren moeten vooral jongeren opleiden tot ‘changemakers’.
- **Ongelijkheden aanpakken door betere toegang en lagere kosten.** Apparatuur en toegang mag dan wel goedkoper geworden zijn, dat wil nog niet zeggen dat MOOCs voor een democratisering van het onderwijs zorgen.

Afsluitend discussieerde een panel van ministers over de impact van digitaal leren op de nationale beleidsagenda’s. Andere invalshoeken in de discussie hadden te maken met de autonomie van scholen, de rol van de overheid, het belang van taalonderwijs, het belang van bruggen tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Programma en presentaties op de [website](#) van de conferentie

4.10 Kwaliteitsborging in onderwijs: beleid en benaderingen voor schoolevaluatie in Europa

Eurydice, 13 januari 2015 (in de reeks ‘Thematic Reports’)

Dit rapport analyseert structuren en organisatie van schoolevaluatie in basis- en secundair onderwijs in alle EU-lidstaten, plus IJsland, Noorwegen, Macedonië en Turkije.

Scholen zijn de bouwstenen van onderwijs- en vormingssystemen, en dus is schoolevaluatie een belangrijke manier om de kwaliteit van die systemen te monitoren en te verbeteren, en om de kwaliteit van het onderwijs in brede zin te verbeteren.

Het rapport maakt een analyse van twee belangrijke types van schoolevaluatie: externe evaluatie (uitgevoerd door evaluatoren van buiten de school) en interne evaluatie (uitgevoerd door personeelsleden van de school).

Het [rapport](#) bevat landspecifieke beschrijvingen en een comparatief overzicht.

4.11 Aanbevelingen voor een meer zorgzame EU

Rapport van ‘Friends of Europe’, ‘Recommendations for a more caring EU’

‘Friends of Europe’ bracht een groep experts samen om de sterktes en zwaktes van het sociaal beleid dat aan de basis ligt van de EU te evalueren. Het team werd voorgezeten door Frank Vandembroucke. De experts bereikten consensus over al de aanbevelingen.

De toekomst van Europa wordt bedreigd door een tekort aan investeringen in mensen, in hun onderwijs en in hun familielevens, gezondheid, sociale ontwikkeling en scholing. Als antwoord hierop moet Europa de uitdaging aangaan om de onderwijsniveaus te verhogen, om de steeds breder wordende kloof tussen de 'haves' en de 'have-nots' te overbruggen. Er is nood aan een omvattende sociale investeringsagenda.

Het rapport somt een reeks concrete aanbevelingen op voor EU-instellingen. Het doet een oproep aan de nieuwe Europese Commissie om sociale investeringen veel breder te benaderen, en op die manier op lange termijn economische groei te bevorderen. Er is nood aan meer investeringen in zorg voor de minderbedeelden, en in onderwijs en vorming om gelijke kansen voor iedereen te garanderen.

Enkele aanbevelingen:

- Werk aan participatie door burgers, creëer een nieuwe publieke arena om het beleidsproces aan te vullen;
- Zet publieke middelen voor onderwijs hoog op de agenda, dit om tegengestelde trends doorheen Europa om te keren;
- Hervorm onderwijssystemen om zo de landen te helpen die het meest onder druk staan om basisonderwijs te verzekeren; ontwikkel sleutel- en transversale competenties; promoot ondernemerschapsvaardigheden en financiële geletterdheid; verbeter de transitie tussen onderwijs en arbeidsmarkt door een betere afstemming tussen vaardigheden en noden van de arbeidsmarkt.

[Het rapport](#)

4.12 'The school education gateway'

Maart 2015

Deze nieuwe website, beschikbaar in alle EU-talen, biedt informatie over onderwijsinitiatieven in Europa. Hij is bestemd voor leraren, schoolpersoneel, onderwijsexperten en organisaties. De website wordt gefinancierd door Erasmus+ en is uitgebouwd voor DG EAC door '[European Schoolnet](#)', een partnerschap van 31 onderwijsministeries.

www.schooleducationgateway.eu

II. OESO

1 Education at a glance

1.1 Education at a glance 2014

9 september 2014

Het rapport 'Education at a glance 2014' werd in Brussel gepresenteerd door Andreas Schleicher (OESO) en door Xavier Prats Monné (Europese Commissie).

'Education at a glance' is een belangrijke bron van informatie voor de staat van het onderwijs in de wereld. Het verschaft data over de structuur, de financiering en de resultaten van onderwijssystemen in 34 OESO-landen, en in enkele G20- en partnerlanden.

Het rapport is samengesteld op basis van gegevens van de OESO, van Eurostat en van UNESCO; er werd ook gebruik gemaakt van de resultaten van recente OESO-enquêtes (PIAAC, PISA, TALIS).

Belangrijkste bevindingen betreffende de EU:

- Opleidingsmogelijkheden in Europa blijven toenemen. Het percentage volwassenen met een hogeronderwijsdiploma is toegenomen tot 29 %. Het percentage leerlingen met minder dan hoger secundair onderwijs is afgenomen. Indien de huidige tendensen doorzetten liggen de Europa 2020-doelstellingen voor onderwijs binnen bereik.
- Hoge opleidings- en vaardigheidsniveaus komen zowel de persoon zelf als de samenleving ten goede.
- Vergelijkbare opleidingsniveaus betekenen niet altijd dat de vaardigheidsniveaus vergelijkbaar zijn. Er zijn aanzienlijke verschillen binnen de EU.
- Vaardigheden zijn bepalend bij de overgang van opleiding naar werk. Sociale vaardigheden zoals communicatie en samenwerking worden steeds belangrijker, en werkervaring tijdens de opleiding is een troef voor inzetbaarheid van afgestudeerden van het hoger onderwijs.
- Het lerarenkorps vergrijst.
- Particuliere investeringen in hoger onderwijs nemen toe. In een recente studie van de Commissie werd geconcludeerd dat systemen voor de ondersteuning van studenten van cruciaal belang zijn om de effecten van collegegeld op het aantal inschrijvingen te compenseren.

[Het volledige rapport](#), met alle data, highlights en landenfiches op de website van de OESO.

1.2 'Education at a glance' tussentijds rapport: update van de indicatoren voor tewerkstelling en opleidingsniveau

Januari 2015

Deze publicatie is gebaseerd op de data uit 2013, verwerkt in de eerste helft van 2014; het is een update van het 'Education at a glance 2014' rapport, en zal gevolgd worden door de publicatie van de data uit 2014 in het 'Education at a glance 2015' rapport.

Dit tussentijds rapport geeft data over de volgende drie onderwerpen:

- Opleidingsniveau
Belangrijkste conclusies:
 - Eén op zes jong volwassenen heeft hoger secundair niet afgemaakt;
 - Kleinere proportie van oudere volwassenen hebben hoger onderwijs afgemaakt;
 - Grotere proportie van jonge mannen met lagere kwalificaties in vergelijking met jonge vrouwen;
 - Proportie van jonge volwassenen met hoger onderwijsdiploma stijgt in alle landen (200-2013).
- Wat is de invloed van opleidingsniveau op deelname aan de arbeidsmarkt?
Belangrijkste conclusies:
 - Tewerkstelling stijgt naargelang het opleidingsniveau in alle landen;
 - Meer jonge mannen met hoger onderwijsdiploma hebben werk, maar meer vrouwen hebben een hoger onderwijsdiploma;
 - Een kleine kloof in werkloosheid voor mannen en vrouwen met een hoger onderwijsdiploma;
 - De genderkloof voor jonge laaggekwalificeerde volwassenen neemt toe;
 - Hogere tewerkstelling voor arbeidsmarktgerichte kwalificaties in hoger secundair onderwijs.
- Overgang onderwijs-arbeidsmarkt: waar zijn de 15-29 jarigen?
Belangrijkste conclusies:
 - Bijna één of vijf 20-24 jarigen is NEET;
 - 30 % van de 15-29 jarigen die werken en niet meer in onderwijs zijn, werken niet voltijds.

[Het tussentijds rapport](#)

2 Vaardigheden

2.1 Skills beyond school

November 2014

‘Skills beyond school’ is de OESO beleidsreview van postsecundair beroepsonderwijs en vorming. Er wordt gekeken naar de voorbereiding van jonge mensen en volwassenen voor technische jobs. De belangrijkste beleidsuitdagingen zijn: beantwoorden aan de noden van de arbeidsmarkt, inclusie, toegankelijkheid, loopbaanbegeleiding, financiering, governance, kwaliteit van het onderwijs, integratie met werkplekieren, samenhang met andere sectoren binnen onderwijs, en kwalificatie en evaluatie. De review is in feite een opvolger van de review ‘Learning for jobs’, die beleid rond beroepsonderwijs en –vorming onderzocht in 17 landen. Hij maakt deel uit van de horizontale OESO ‘skills strategy’, en staat ook in verband met PIAAC en andere OESO-initiatieven.

Het rapport biedt een samenvatting van bevindingen uit een aantal landenrapporten.

- Hoofdstuk 1. De verborgen wereld van beroepsonderwijs en –vorming
- Hoofdstuk 2. Het profiel van beroepsonderwijs en –vorming verhogen

- Hoofdstuk 3. Drie kernelementen van kwaliteitsvolle postsecundaire programma's
- Hoofdstuk 4. Transparantie in leerresultaten
- Hoofdstuk 5. Duidelijke trajecten voor lerenden
- Hoofdstuk 6. Belangrijkste kenmerken van efficiënte beroepssystemen

De resultaten van 'Skills beyond school' werden voorgesteld op de EUNEC-conferentie '[Bridging the transition between education and the labour market](#)', Praag, 20-21 oktober 2014.

Rapport, samenvatting en beleidsaanbevelingen op <http://www.oecd.org/edu/innovation-education/skillsbeyondschool.htm>.

2.2 Universal basic skills. What countries stand to gain.

13 mai 2015

Een centrale doelstelling voor onderwijs post 2015 zou moeten zijn dat alle jongeren ten minste basisvaardigheden verwerven, als fundament voor later leren en werken; dat is belangrijker dan dat ze louter toegang krijgen tot onderwijs. Dit rapport bevat een omvattend beeld van de kwaliteit van leerresultaten wereldwijd en maakt een schatting van de economische voordelen op lange termijn van het verhogen van toegang tot onderwijs en het verhogen van de kwaliteit van leerresultaten. Blijkt dat universele toegang tot het bestaande onderwijs weliswaar voor economische winst zorgt, meer bepaald in landen met lagere inkomens. Het is echter zo dat het verhogen van de kwaliteit zodat elke leerling minstens niveau 1 bereikt op de PISA-schaal een veel hogere impact heeft op de economie. Dat is zelfs het geval voor landen met hoge inkomens. Het rapport bekijkt enkel de impact van wiskunde en wetenschapsvaardigheden en –kennis, omdat die gemakkelijk meetbaar zijn. Dit impliceert dat de economische impact van het verhogen van vaardigheden in dit rapport onderschat is. Het verhogen van de basisvaardigheden zou economische groei bovendien meer inclusief maken, doordat in elk land de inkomens kloof zou verkleinen.

Uit analyse van goede praktijken blijkt dat landen die onderwijs hoog in het vaandel dragen best presteren. Even belangrijk is het geloof in het succes van elk kind, en het omarmen van diversiteit. Nergens is de kwaliteit van het schoolsysteem beter dan de kwaliteit van de leraren. De betere schoolsystemen besteden veel aandacht aan opleiding en recrutering van leraren; het is opvallend dat de meest performante systemen de beste schoolleiders aantrekken voor de moeilijkste scholen, en de beste leraren voor de meest uitdagende klassen.

[De publicatie](#)

2.3 OECD Skills Outlook

27 mei 2015

Deze publicatie toont aan hoe het verbeteren van de inzetbaarheid van jongeren een omvattende aanpak vergt. Niet alleen spelen zowel onderwijsbeleid, sociaal beleid en werkgelegenheidsbeleid een cruciale rol; het is ook cruciaal dat er coördinatie en samenwerking

is tussen openbare en private sector. De publicatie bouwt voort op de resultaten van PIAAC, die ook gepresenteerd worden, en bevat ook voorbeelden van succesvol beleid in bepaalde landen.

<http://www.oecd.org/edu/oecd-skills-outlook-2015-9789264234178-en.htm>

3 Education policy outlook

Het Education Policy Outlook (EPO) project is opgestart in 2012. Doel is het verzamelen van informatie over succesvolle recente onderwijshervormingen om een referentiekader te kunnen aanbieden van beproefde opties voor beleidsmakers. EPO werkt, in tegenstelling tot de gekende OESO-rapporten als PISA en PIAAC, voornamelijk met kwalitatieve beschrijvende data, eerder dan met exclusief kwantitatieve indicatoren. Deze eerste publicatie, EPO 2015, bevat informatie over 450 onderwijshervormingen uit 33 landen over de periode van 2008 tot 2014. Het is de bedoeling om de drie jaar een EPO te publiceren.

De OESO ontwikkelde hiervoor een omvattend kader dat toelaat om beleid te analyseren en te vergelijken. Dit kader omvat volgende zes hefbomen waaraan beleidsopties en beleidslijnen worden opgehangen:

- Kwaliteit van de output / Studenten: Hoe komen tot betere resultaten voor allen op vlak van (1) kwaliteit en gelijkheid en (2) voorbereiden op de toekomst?
- Kwaliteit van de input / Onderwijsinstellingen: Hoe kwaliteit verhogen door (3) betere scholen en (4) evaluatie en beoordeling?
- Kwaliteit van beleidssturing / Systemen: Op welke manier komt het systeem tot onderwijsbeleid in termen van (5) governance en (6) financiering?

Inhoudelijk zijn volgende hefbomen cruciaal:

- Investeren in leren en onderwijzen;
- Hoge standaarden / verwachtingen koesteren ten aanzien van lerenden;
- Data gebruiken om de leerwinst van leerlingen te volgen;
- Versterken van de competentie van de betrokkenen in leer- en ontwikkelingsprocessen;
- Erkennen van de centrale rol van de schoolleiders;
- Ondersteunen van leerlingen die achtergesteld worden (hetzij SES, hetzij omwille van specifieke noden);
- Duidelijke systemen van verantwoording uitwerken.

Onderliggende voorwaarden zijn:

- Goede governance die uitgaat van de verschillende verantwoordelijkheden op diverse echelons van het onderwijssysteem;
- Uitbouw van een kennisbasis.

De OESO heft twee nieuwe profielen gepubliceerd in de serie 'Education policy outlook': Nederland en Portugal. Intussen zijn reeds 15 profielen gepubliceerd. Elk profiel is een review van de huidige context en situatie van het onderwijssysteem van het land in kwestie. Uitdagingen worden onderzocht, net als de beleidsantwoorden.

www.oecd.org/edu/policyoutlook.htm

4 Leraren

4.1 Nieuwe inzichten van TALIS 2013: basisonderwijs en hoger secundair onderwijs

December 2014

Tot nu toe lag de focus van de TALIS studie (Teaching and Learning International Study) op lager secundair onderwijs. Dit rapport verbreedt de blik naar basisonderwijs en hoger secundair onderwijs. Blijkt dat de uitdagingen voor leraren in belangrijke mate kunnen verschillen naargelang het onderwijsniveau. Er is aandacht voor onder meer de nood aan ondersteuning voor vorming, personeel en materiaal op alle niveaus van het schoolsysteem.

<http://www.oecd.org/edu/school/talis.htm>

4.2 De kracht van professionele ontwikkeling op school

16 maart 2015

Deze 'Teaching in focus' nota toont aan dat professionele ontwikkeling die ingebed is in het schoolleven meer impact heeft op de onderwijspraktijk dan vormen van professionele ontwikkeling die niet ingebed zijn in het schoolleven. Het is dus jammer dat leraren rapporteren dat zij eerder deelnemen aan activiteiten voor professionele ontwikkeling die niet op school ingebed zijn (zoals workshops van een volledige dag, conferenties, ..) dan aan activiteiten op school (zoals samenwerkend leren). De belangrijkste boodschap naar leraren, schoolleiders en beleidsmakers is om voorrang te geven aan activiteiten voor professionele ontwikkeling die plaats vinden in de school, die duurzaam en collaboratief zijn, en die focussen op praktijkproblemen.

[De nota](#)

4.3 Internationale top over het beroep van de leraar

29-30 maart 2015

De top (<http://istp2015.org>) wordt deze keer georganiseerd in Alberta, en brengt onderwijsministers en leiders van onderwijsvakbonden en lerarenorganisaties samen. Op 27 maart heeft Andreas Schleicher, Directeur onderwijs en vaardigheden bij de OESO, het achtergrondrapport 'Schools for 21st century learners: strong leaders, confident teachers, innovative approaches' voorgesteld.

Dit rapport vat informatie samen uit TALIS en PIAAC voor de drie centrale thema's van de top:

- Schoolleiderschap
- Zelfwerkzaamheid bij leraren ('self-efficacy')
- Innovatie in onderwijs

Het bevat ook voorbeelden van over heel de wereld over hoe sommige scholen innovatieve manieren van leren en onderwijzen invoeren, om op die manier de leerlingen de vaardigheden bij

te brengen die ze nodig hebben om volwaardig deel te nemen aan de globale economieën van de 21ste eeuw.

[Het achtergrondrapport](#)

5 Gender

5.1 Onderwijs en werkgelegenheid. Wat zijn de genderverschillen?

Maart 2015

De belangrijkste boodschap van dit volume van 'Education indicators in focus', is dat er inspanningen nodig zijn om een beter genderevenwicht te verzekeren om de vertaling te maken van opleidingsniveau naar tewerkstelling en verloning.

Jonge vrouwen hebben een hoger opleidingsniveau dan jonge mannen. Ondanks dit opleidingsniveau is de tewerkstellingsgraad bij jonge vrouwen lager dan bij jonge mannen; de genderkloof is meer uitgesproken bij lager opleidingsniveau.

[Education indicators in Focus 30](#)

5.2 Het ABC van gendergelijkheid in onderwijs: aptitude, behaviour, confidence'

Maart 2015

Een analyse van PISA-data toont aan hoe prestaties van studenten beïnvloed wordt door, onder andere, gedrag binnen en buiten de school, en door zelfvertrouwen; en hoe het gedrag en het zelfvertrouwen van studenten kunnen beïnvloed worden door het gedrag en de verwachtingen van leraren en ouders.

[Webversie van de publicatie](#)

6 De kracht van sociale en emotionele vaardigheden

Maart 2015

Dit rapport bevat een synthese van analytisch werk van de OESO over de rol van socio-emotionele vaardigheden (zoals doorzettingsvermogen, zelfvertrouwen....) en voorstellen voor strategieën om deze vaardigheden te verbeteren. Het rapport toont tevens aan dat deze vaardigheden op een zinvolle manier kunnen gemeten worden binnen bepaalde culturele en linguïstische grenzen.

[Samenvatting van het rapport](#)

III. UNESCO

1 Naar indicatoren voor een post-2015 raamwerk voor onderwijs

17 november 2014

Dit rapport stelt een set globale indicatoren voor voor onderwijs. Deze indicatoren zijn gebaseerd op

- De zeven post-2015 onderwijsdoelen voorgesteld door het steering committee van 'Education for All' in mei 2014;
- De tien onderwijsdoelen voorgesteld door de 'Open Working Group' van de 'United Nations General Assembly' in juli 2014.

Bij het bepalen van de indicatoren werd rekening gehouden met twee belangrijke criteria:

- In welke mate meet de indicator accuraat en volledig al de concepten die vervat zijn in de doelstelling?
- Heeft het concept overal dezelfde betekenis? Kan het overal op dezelfde manier gemeten worden? Zijn de data overal op dezelfde manier verzameld?

De onderwijsdoelen houden verband met

- Vroege kinderjaren
- Lager en secundair onderwijs
- Vaardigheden
- Rechtvaardigheid (equity)
- Geletterdheid
- Globaal burgerschap
- Scholen
- Leraren
- Financiering

Op basis van het document werd een openbare raadpleging georganiseerd van 17 november tot 30 januari 2015.

[Achtergronddocumenten](#) en het formulier voor de raadpleging.

2 ISCED-F 2013 handboek

UNESCO, Institute for Statistics, 2014

ISCED (International Standard Classification of Education) is een raamwerk om internationaal vergelijkbare statistieken over onderwijs te verzamelen en te analyseren. ISCED werd voor het eerste ontwikkeld in de jaren 70; het is het resultaat van internationaal akkoord, en werd formeel aangenomen door de Algemene Vergadering van de UNESCO Lidstaten.

De laatste herziening, ISCED 2011, introduceerde voor het eerst een classificering van 'levels of educational attainment' gebaseerd op kwalificaties (ISCED-A).

In een afzonderlijk proces worden 'fields of education' onderzocht om een onafhankelijke maar verwante classificering op te maken. Deze nieuwe classificering wordt ISCED-F genoemd (ISCED Fields of Education and Training). Een veld wordt gedefinieerd als 'a broad domain, branch or area of content covered by an education programme or qualification'. Velden worden niet gedefinieerd binnen een bepaald 'level of education'.

Opzet van dit handboek is richtlijnen te bieden hoe ISCED-F toegepast kan worden. Een gedetailleerde beschrijving van de velden bevindt zich in de bijlage.

[Het handboek](#)

3 Global Citizenship Education. Preparing learners for the challenges of the 21st century.

UNESCO, 2014

GCE of Global Citizenship Education is een van de strategische domeinen van het 'Education Programme' (2014-2017) van UNESCO. Het is een van de drie prioriteiten van het GEFI ('Global Education First Initiative') van de secretaris generaal van de VN, gelanceerd in september 2012.

GCE wordt voorgesteld als een conceptuele verandering in de mate waarin het de relevantie van onderwijs erkent in het begrijpen en oplossen van globale problemen in hun sociale, politieke, culturele, economische en milieu dimensies. GCE erkent dat de rol van onderwijs verder gaat dan het ontwikkelen van kennis en cognitieve vaardigheden, naar het bouwen van waarden, 'soft skills' en attitudes bij lerenden.

Opzet van dit rapport is het begrijpen van GCE te verhogen, en de implicaties ervan voor inhoud, pedagogie en onderwijspraktijk. Het doet een poging om gemeenschappelijke perspectieven te formuleren en om enkele gecontesteerde aspecten van GCE te verduidelijken. Het rapport biedt voorts ondersteuning bij het vertalen van GCE naar de praktijk.

[Het rapport](#)

4 Een gids voor gendergelijkheid in lerarenopleiding. Beleid en praktijk.

Februari 2015

Deze gids is opgevat als een instrument om het genderperspectief ingang te doen vinden in alle aspecten van lerarenopleiding, met name beleid en planning, administratie en beheer, budget, curriculumontwikkeling, pedagogie, materialen, ondersteunende diensten, monitoring en evaluatie. Het uiteindelijke doel is gendergelijkheid in en door lerarenopleiding.

[De gids](#)

5 ICT in basisonderwijs

UNESCO IITE (Institute for Information Technologies in Education)

Dit boek (2014) met als titel 'Analytical survey volume 2: Policy, Practices and Recommendations' is een vervolg op het eerste rapport van het IITE project 'ICT in primary education', dat van start is gegaan in 2011. Het doel van het project is om de beleidsdialoog te faciliteren en om een basis te leggen voor effectief basisonderwijs via ICT; Het rapport beschrijft een aantal nieuwe technologieën en nieuwe pedagogische methodes; het beschrijft veelbelovende goede praktijken. In deze tweede fase van het project werd het aantal betrokken scholen uitgebreid naar 37 scholen uit 20 landen.

[Het rapport](#)

6 Fixing the broken promise of education for all

Bevindingen van het 'Global Initiative on Out-of-School Children, UNICEF rapport, 19 januari 2015

De internationale gemeenschap pleit ervoor dat elk kind lagere school zou afmaken tegen 2015. Desondanks hebben 121 miljoen kinderen en jonge tieners niet de mogelijkheid hun recht op onderwijs uit te oefenen, blijkt uit dit nieuwe rapport van UNICEF en het UNESCO 'Institute for Statistics'. Het rapport bouwt voort op studies uitgevoerd door een diverse groep van landen die deel uitmaken van het Global Initiative on Out-of-School Children. Het rapport kan een roadmap zijn om data, onderzoek en beleid te verbeteren zodat actie voor kinderen die niet op de schoolbanken zitten een nieuwe impuls krijgt in de nieuwe ontwikkelingsagenda voor onderwijs.

[Het rapport](#)

[Executive Summary](#)

7 Rethinking education. Towards a global common good?

19 mei 2015

Deze publicatie werd voorgesteld op het '[World Education Forum 2015](#)' in Korea.

Nooit was het meer urgent om het doel van onderwijs en het organiseren van leren te herdenken. UNESCO wil daar met deze publicatie toe bijdragen, en beleidsdebat stimuleren. De visie is gebaseerd op principes van respect voor het leven, menselijke waardigheid, gelijke rechten, sociale rechtvaardigheid, culturele diversiteit, internationale solidariteit en gedeelde verantwoordelijkheid voor een duurzame toekomst.

[De publicatie](#)

IV. RAAD VAN EUROPA

Belgisch Voorzitterschap

België was voorzitter van het ministercomité van de Raad van Europa van 13 november 2014 tot 19 mei 2015.

Op 19 december werd in Brussel de 60ste verjaardag van de Europese Culturele Conventie gevierd. De Europese Culturele Conventie is de bron van al het werk van de Raad van Europa op vlak van cultuur en onderwijs. Om de 60ste verjaardag van de Conventie te vieren, heeft het Belgisch Voorzitterschap van de Raad een high-level conferentie georganiseerd: een terugblik op de belangrijkste verwezenlijkingen van de voorbije 60 jaar, maar bovenal een vooruitblik met reflectie over de uitdagingen op middellange en langere termijn voor de Raad en de lidstaten op vlak van onderwijs.

Het thema werd ingeleid door Mr Jorge Sampaio, eerder president van Portugal (1996-2006). Het ronde tafel gesprek werd gemodereerd door Professor Jan De Groof (Europe College, Brugge / Universiteit van Tilburg). Ms Mirela Kumbaro Furxhi, minister van Cultuur in Albanië, Ms Gabriella Battaini-Dragoni, gedeputeerd Secretaris Generaal van de Raad van Europa, Mr Xavier Prats Monné, Directeur Generaal of Onderwijs en Cultuur van de Europese Commissie, Mr Jindřich Fryč, Vice-voorzitter van het 'Steering Committee for Educational Policy and Practice' van de Raad van Europa, en Ms Elisabeth Gehrke, voorzitter van ESU (European Students' Union) namen deel aan het debat.

Op 19 mei werd de fakkel doorgegeven aan Bosnië-Herzegovina, tijdens een conferentie in Brussel. Op de conferentie werden onder meer de strijd tegen radicalisering besproken (dit heeft geleid tot een driejarig actieplan) en de rol van de Raad van Europa om de democratische instellingen van de leden te verstevigen.

[Belgisch Voorzitterschap](#) (November 2014 – mei 2015)

V. TRANSATLANTIC TRADE INVESTMENT PARTNERSHIP (TTIP)

Het is belangrijk om ook de vrijhandelsakkoorden tussen de EU en de verschillende economische partners op te volgen. Onderwijs wordt regelmatig mee gevat als een van de (commerciële) diensten die vallen onder vrijhandelsakkoorden, al dan niet gekoppeld aan bepaalde voorwaarden. Daar waar het leerplichtonderwijs vaak gezien wordt als een publiek goed is dat veel minder vaak het geval voor specialiserende opleidingen in het hoger onderwijs, voor het hoger onderwijs als geheel en voor het volwassenenonderwijs.

De transatlantische vrijhandelszone (TAFTA) is een voorstel dat al sinds de jaren 1990 circuleert om een zeer grote vrijhandelsruimte te creëren tussen de EU en Noord-Amerika. Sinds 2013 onderhandelen de USA en de EU concreet over een dergelijk akkoord: het 'Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)'. Tegelijk zijn onderhandelingen aan de gang over een ander verdrag, het TiSA ([Trade in Services Agreement](#)). De EU onderhandelt samen met 22 partners over TiSA, all 23 leden van de WTO (World Trade Organisation). TiSA is gebaseerd op GATS (General Agreement on Trade in Services van de WTO).

Op 15-16 januari 2015 kwamen vakbondsafgevaardigden uit 25 landen samen in Wenen om de valkuilen te bespreken, en gemeenschappelijke strategieën ten overstaan van de akkoorden die de EU onderhandelt. Key note spreker Thomas Fritz beklemtoonde, na een gedetailleerde lezing van de CETA tekst (The Comprehensive Trade and Economic Agreement tussen de EU en Canada, in feite een blauwdruk voor TTIP), dat openbare diensten als gezondheid en onderwijs wel degelijk een risico lopen. Tijdens een panel werd beklemtoond dat verspreiden van informatie naar het publiek en bewustmaking van publieke autoriteiten op elk niveau (van lokaal tot Europees) essentiële instrumenten zijn om de mogelijke gevolgen voor openbare diensten te counteren.

Meer informatie over TTIP op de [website van de Europese Commissie](#).

Op 7 januari 2015 publiceerde de Europese Commissie de [TTIP officiële teksten](#), als onderdeel van een transparantie-initiatief.

EUCIS-LLL vraagt in een [position paper](#) uitdrukkelijk dat onderwijs en vorming worden uitgesloten uit TTIP.